

ชุดที่ 2

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเตรียมสอบ O-NET กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ส่วนที่ 1 : แบบปรนัย 4 ตัวเลือก แต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว
จำนวน 100 ข้อ (ข้อ 1-100) ข้อละ 1 คะแนน

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนา
ที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม
เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือที่มีต่อสภาพแวดล้อม
ในสังคมไทยรวมทั้งการพัฒนาตนและครอบครัว (ส 1.1 ม.1/2)

1. พระพุทธศาสนามีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนไทยทุกด้าน ยกเว้นข้อใด

- ① การสร้างสรรค์งานศิลปกรรม
- ② การให้ความเคารพผู้มีอาวุโสกว่า
- ③ การออกบวชเพื่อลบล้างการกระทำผิด
- ④ การนำหลักธรรมมาปรับใช้ให้เข้ากับการดำเนินชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด วิเคราะห์พุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงบำเพ็ญทุกรกิริยา หรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือ
ตามที่กำหนด (ส 1.1 ม.1/3)

2. เทวทูต 4 ที่ปรากฏแก่เจ้าชายสิทธัตถะสามารถสะท้อนได้ถึงข้อคิดใด

- ① การมองโลกในแง่ดีช่วยให้เรามีความสุขง่ายขึ้น
- ② การดำรงตนอยู่ในความไม่ประมาท
- ③ ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นย่อมเป็นไปตามผลของการกระทำทั้งสิ้น
- ④ การยอมรับสภาพความเป็นไปของชีวิตตามยถากรรม

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด อธิบายพุทธคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด เห็นคุณค่าและนำไปพัฒนาแก้ปัญหาของตนเองและครอบครัว (ส 1.1 ม.1/5)

3. การเข้าใจและเห็นคุณค่าของหลักอริยสัจ 4 ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างไร

- ① สามารถนำหลักธรรมมาปรับใช้เพื่อพัฒนาชีวิตตนเองและครอบครัวได้
- ② ทำให้สามารถพิจารณาเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ด้วยหลัก โสกล 3
- ③ ทำให้สามารถละสภาวะที่ต้องกำหนดรู้ได้
- ④ สามารถแก้ไขการกระทำที่เกิดขึ้นในอดีตได้ด้วยการเจริญกรรมฐาน 2

ตัวชี้วัด เห็นคุณค่าของการพัฒนาจิต เพื่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต ด้วยวิธีคิดแบบ โยนิโสมนสิการ คือวิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม และวิธีคิดแบบคุณ-โทษ และทางออก หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ (ส 1.1 ม.1/6)

4. วิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียมให้ประโยชน์แก่ผู้ที่นำมาปฏิบัติอย่างไรมากที่สุด

- ① การใช้สติสัมปชัญญะใคร่ครวญการกระทำและวาจาเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น
- ② รู้จักการเป็นผู้ให้และเสียสละในความสุขส่วนตนเพื่อส่วนรวม
- ③ เกิดปัญญาเห็นคุณค่าและประโยชน์ที่แท้จริงของสิ่งต่าง ๆ
- ④ กลายเป็นผู้ที่ได้รับการนับหน้าถือตาจากบุคคลรอบข้าง

ตัวชี้วัด วิเคราะห์และปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือในการดำรงชีวิตแบบพอเพียง และดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข (ส 1.1 ม.1/8)

5. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสอดคล้องกับหลักอัปมาทะอย่างไร

- ① คิดพิจารณาอย่างถ่องแท้ แยกแยะคุณค่าแท้-คุณค่าเทียมได้
- ② ดำเนินชีวิตให้เป็นไปตามความเหมาะสม สอดคล้องกับความเป็นจริง
- ③ คิดพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ แยกแยะคุณ-โทษได้
- ④ ความมีสติและไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต

ตัวชี้วัด บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ (ส 1.2 ม.1/1)

6. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการบำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถาน

- ① หลักการบำเพ็ญประโยชน์และการบำรุงรักษาวัดใช้ได้กับพระพุทธศาสนาเท่านั้น
- ② การช่วยกิจกรรมของวัดเหมาะสมสำหรับฆราวาสชายมากกว่าฆราวาสหญิง
- ③ การบำเพ็ญประโยชน์และบำรุงรักษาวัดเป็นหน้าที่ของชาวพุทธทุกคน
- ④ การบำรุงรักษาวัดเป็นสิ่งที่ช่วยสืบต่ออายุของพระพุทธศาสนาให้ยืนยาว

ตัวชี้วัด อธิบายจริยวัตรของสาวกเพื่อเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติและปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสาวกของศาสนาที่ตนนับถือ (ส 1.2 ม.1/2)

7. การไหว้เพื่อแสดงความเคารพต่อพระรัตนตรัย มีวิธีการปฏิบัติอย่างไร

- ① นิ้วหัวแม่มือทั้งสองอยู่ระหว่างคิ้ว นิ้วชี้จรดหน้าผาก
- ② นิ้วหัวแม่มือทั้งสองอยู่ที่ปลายจมูก นิ้วชี้จรดระหว่างคิ้ว
- ③ นิ้วหัวแม่มืออยู่ระหว่างอกหรือหน้า นิ้วชี้อยู่ที่ปลายจมูก
- ④ นิ้วหัวแม่มืออยู่ที่คาง นิ้วชี้อยู่ที่ปลายจมูก

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษา

ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด ปฏิบัติตามกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของบุคคล (ส 2.1 ม.1/1)

8. ข้อใดไม่เข้าข่ายการกระทำผิดตามที่ระบุไว้ในกฎหมายพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

- ① การส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ให้แก่บุคคลอื่นโดยปกปิดแหล่งที่มาของการส่งข้อมูล
- ② การเผยแพร่ข้อมูลงานศึกษาวิจัยโดยอ้างอิงถึงแหล่งที่มาของข้อมูล
- ③ การเผยแพร่หรือส่งต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลเท็จ
- ④ การแก้ไข หรือเพิ่มเติมข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นโดยมิชอบ

ตัวชี้วัด อภิปรายเกี่ยวกับคุณค่าทางวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรืออาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดต่อกัน (ส 2.1 ม.1/3)

9. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้านในภูมิภาคสามารถกระทำได้โดยวิธีการใด จึงจะมีความเหมาะสมมากที่สุด
- ① ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่มีร่วมกัน
 - ② นำแนวคิดของตะวันตกมาปรับใช้ในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี
 - ③ เผยแพร่วัฒนธรรมของประเทศตนเองให้แก่ประเทศเพื่อนบ้าน
 - ④ ยอมรับและเคารพในความแตกต่างทางวัฒนธรรม

ตัวชี้วัด แสดงออกถึงการเคารพในสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น (ส 2.1 ม.1/4)

10. การมีจิตสาธารณะสอดคล้องกับการแสดงออกถึงการเคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่นอย่างไรมากที่สุด
- ① เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ผู้ที่ทำประโยชน์ให้แก่สังคม
 - ② เป็นการพยายามโน้มน้าวให้ผู้อื่นยอมรับในความคิดของตนเพียงคนเดียว
 - ③ เป็นการฝึกตนเองให้มีสติก่อนกระทำการใด ๆ เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายต่อตนเองและผู้อื่น
 - ④ เป็นการตระหนักและรับรู้ถึงการสร้างความสมานฉันท์ให้กับคนในสังคม

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด อธิบายหลักการ เจตนารมณ์ โครงสร้าง และสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน โดยสังเขป (ส 2.2 ม.1/1)

11. ข้อใดถือว่าเป็น “หน้าที่” ของชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
- ① การนับถือและปฏิบัติตามศาสนาของตน
 - ② การเข้ารับบริการสาธารณสุขที่ดีและมีประสิทธิภาพ
 - ③ การประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรี
 - ④ การป้องกันประเทศ รักษาผลประโยชน์ของชาติและปฏิบัติตามกฎหมาย

ตัวชี้วัด วิเคราะห์บทบาทการถ่วงดุลอำนาจธิปไตยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
ฉบับปัจจุบัน (ส 2.2 ม.1/2)

12. การกระทำในข้อใดสะท้อนให้เห็นถึงการถ่วงดุลของอำนาจบริหารต่ออำนาจนิติบัญญัติ

- ① การยุบสภาและคืนอำนาจกลับไปให้ประชาชนเพื่อเลือกตั้งใหม่
- ② การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี
- ③ การพิจารณาตัดอำนาจของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- ④ การถ่วงดุลและให้ความเห็นชอบงบประมาณรายจ่ายประจำปี

ตัวชี้วัด ปฏิบัติตนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันที่เกี่ยวข้อง
กับตนเอง (ส 2.2 ม.1/3)

13. แนวทางที่นำไปสู่การปฏิบัติตนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้อย่างถูกต้องวิธีใด
มีความเหมาะสมมากที่สุด

- ① ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชน เมื่อมีสิทธิ
ในการออกเสียงเลือกตั้ง
- ② ติดตามตรวจสอบการใช้อำนาจของนักการเมืองเพื่อให้บ้านเมืองเกิดความสงบสุขเรียบร้อย
- ③ ศึกษาและทำความเข้าใจในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในหมวดที่ตนเองให้ความสนใจ
เพื่อสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง
- ④ ศึกษาและทำความเข้าใจในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญอย่างถ่องแท้ในทุกหมวด เพื่อสามารถ
นำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ตัวชี้วัด อธิบายความหมายและความสำคัญของเศรษฐศาสตร์ (ส 3.1 ม.1/1)

14. เศรษฐศาสตร์มีความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมระดับประเทศอย่างไร

- ① การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลให้สามารถปฏิบัติงานได้หลายหน้าที่
- ② การวางแผนบริหารจัดการงบประมาณ โดยเน้นไปที่การอำนวยความสะดวกให้กับหน่วยงานราชการเป็นหลัก
- ③ การกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจของผู้บริหารประเทศให้มีความสอดคล้องกับเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
- ④ การจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติภายในประเทศที่มีอยู่อย่างไม่จำกัดและทำการกระจายเป็นสินค้าส่งออกสร้างรายได้ให้กับประเทศ

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ค่านิยมและพฤติกรรมการบริโภคของคนในสังคมซึ่งส่งผลต่อเศรษฐกิจของชุมชนและประเทศ (ส 3.1 ม.1/2)

15. ค่านิยมและพฤติกรรมการบริโภคของคนในสังคมรูปแบบใดที่ไม่ก่อให้เกิดการหมุนเวียนของเงินในระบบเศรษฐกิจอย่างแพร่สะพัด

- ① การบริโภคที่คำนึงถึงความทันสมัยมากกว่าประโยชน์ที่จะได้รับ
- ② การบริโภคอย่างมีวิจารณญาณและคำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับ
- ③ การบริโภคตามกระแส คล้อยตามสิ่งเร้าที่แวดล้อม
- ④ การบริโภคข้อมูลในเชิงลบที่ซ้ำซากและไม่คำนึงถึงศีลธรรม

ตัวชี้วัด อธิบายความเป็นมา หลักการและความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อสังคมไทย (ส 3.1 ม.1/3)

16. ข้อใดคือประโยชน์ที่สังคมจะได้รับจากการเห็นความสำคัญและคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- ① สังคมเกิดการพัฒนา เป็นสังคมแห่งสมานฉันท์ เอื้ออาทร และมีคุณธรรม
- ② สังคมสามารถพึ่งพาตนเองได้โดยไม่ต้องติดต่อกับประเทศอื่น
- ③ คนในสังคมสามารถปฏิบัติตามหลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้โดยปราศจากเงื่อนไข
- ④ คนในสังคมสามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเคร่งครัด

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด วิเคราะห์บทบาทหน้าที่และความแตกต่างของสถาบันการเงินแต่ละประเภทและธนาคารกลาง (ส 3.2 ม.1/1)

17. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของสถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคาร

- ① มีส่วนสำคัญในการช่วยให้ระบบการเงินในประเทศหมุนเวียนได้ดี
- ② ทำหน้าที่เป็นผู้ให้กู้ยืมหลักทรัพย์แก่รัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ
- ③ ทำหน้าที่บางประการที่ไม่เหมือนธนาคารพาณิชย์
- ④ กล่าวถูกต้องทั้งข้อ 2 และข้อ 3

ตัวชี้วัด ระบุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอุปสงค์และอุปทาน (ส 3.2 ม.1/3)

18. ในกรณีที่ราคาเครื่องเล่นซีดีเพิ่มขึ้น ความต้องการซื้อแผ่นซีดีจึงลดลง มีความหมายตรงกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดอุปสงค์ปัจจัยใด

- ① ราคาสินค้าและบริการชนิดนั้น
- ② ฤดูกาลหรือเทศกาล
- ③ สินค้าที่ใช้ประกอบกัน
- ④ รสนิยม ความนิยม สมัยนิยมของผู้บริโภค

ตัวชี้วัด อภิปรายผลของการมีกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา (ส 3.2 ม.1/4)

19. ข้อใดคือผลกระทบที่เกิดขึ้นหากไม่มีกฎหมายคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

- ① ผู้ผลิตสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าของตนได้เป็นจำนวนมาก
- ② เกิดความต้องการอุปโภคบริโภคสินค้าและบริการลดน้อยลง
- ③ ผู้บริโภคสามารถเลือกซื้อสินค้าได้ในราคาที่ถูกลง
- ④ ผู้ผลิตไม่ได้รับการปกป้องคุ้มครองสินค้าและบริการที่ตนสร้างสรรค์

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ความสำคัญของเวลาในการศึกษาประวัติศาสตร์ (ส 4.1 ม.1/1)

20. ข้อใดกล่าวผิดเกี่ยวกับความสำคัญของเวลาในการศึกษาประวัติศาสตร์

- ① ทำให้สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ได้
- ② ทำให้สามารถแยกแยะได้ว่าเหตุการณ์ใดเป็นเหตุการณ์จริงหรือเหตุการณ์เท็จ
- ③ ทำให้ทราบว่าเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นหรือสิ้นสุดลงเมื่อใด
- ④ ทำให้ทราบว่าเหตุการณ์ต่าง ๆ เหตุการณ์ใดเกิดขึ้นก่อนหรือหลัง

ตัวชี้วัด เทียบศักราชตามระบบต่าง ๆ ที่ใช้ศึกษาประวัติศาสตร์ (ส 4.1 ม.1/2)

21. กองทัพญี่ปุ่นบุกโจมตีฐานทัพเรือของสหรัฐอเมริกาที่อ่าวเพิร์ลเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม ค.ศ. 1941 สามารถเทียบได้กับอิระหะห์ศักราชใด

- ① อิระหะห์ศักราช 1397
- ② อิระหะห์ศักราช 1863
- ③ อิระหะห์ศักราช 1362
- ④ อิระหะห์ศักราช 2484

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด อธิบายพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ส 4.2 ม.1/1)

22. ข้อใดอธิบายพัฒนาการของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ภายหลังสิ้นสุดยุคสงครามเย็นได้เหมาะสมมากที่สุด

- ① เกิดการก่อตั้งองค์การสันนิบาตชาติเพื่อรักษาสันติภาพภายในภูมิภาค
- ② เกิดการก่อตั้งอาฟตาเพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงภายในภูมิภาค
- ③ เกิดการก่อตั้งกองทุนการเงินระหว่างประเทศเพื่อจัดการและควบคุมระบบการเงินภายในภูมิภาค
- ④ เกิดการก่อตั้งสมาคมอาเซียนเพื่อพัฒนาศักยภาพและความร่วมมือของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค

ตัวชี้วัด ระบุความสำคัญของแหล่งอารยธรรมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ส 4.2 ม.1/2)

23. การปฏิบัติตนในข้อใดแสดงถึงการเห็นความสำคัญของแหล่งอารยธรรมอย่างเหมาะสม

- ① นำเศษโบราณวัตถุที่พบเจอบริเวณ โบราณสถานมาจำหน่ายสร้างรายได้ให้แก่ตนเอง
- ② นำสิ่งของที่พบเจอบริเวณ โบราณสถานมาเก็บรักษาเป็นสมบัติส่วนตัว
- ③ เข้าชมแหล่งอารยธรรมภายในประเทศที่สำคัญเพื่อนำมาเป็นแบบในการวาดภาพ
- ④ เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของแหล่งอารยธรรมเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการอนุรักษ์และดูแลรักษาร่วมกัน

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด อธิบายเรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัยในดินแดนไทยโดยสังเขป (ส 4.3 ม.1/1)

24. ปัจจัยใดที่สร้างความเจริญรุ่งเรืองอย่างรวดเร็วให้กับอาณาจักรอโยธยา

- ① ที่ตั้งอยู่ใกล้กับทะเล สะดวกแก่การทำการค้ากับรัฐอื่น
- ② ลักษณะภูมิประเทศตั้งอยู่ในหุบเขาที่มีความสลับซับซ้อน
- ③ การรับอิทธิพลของพุทธมหายานมาเป็นต้นแบบในการสร้างวัฒนธรรม
- ④ การมีมั่งรายศาสตร์เป็นหลักกฎหมาย

ตัวชี้วัด วิเคราะห์พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยในด้านต่าง ๆ (ส 4.3 ม.1/2)

25. “ใครใครจักค้าช้างค้า ใครใครจักค้าม้าค้า” จากข้อความดังกล่าวสะท้อนถึงลักษณะทางเศรษฐกิจของสุโขทัยอย่างไร

- ① สุโขทัยมีการค้าระบบผูกขาด
- ② สุโขทัยมีการค้าระบบบรรณาการ
- ③ สุโขทัยมีการค้าระบบเสรี
- ④ สุโขทัยมีการค้าระบบกึ่งผูกขาดกึ่งเสรี

ตัวชี้วัด วิเคราะห์อิทธิพลของวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทยสมัยสุโขทัย และสังคมไทยในปัจจุบัน (ส 4.3 ม.1/3)

26. วัฒนธรรมในสมัยสุโขทัยข้อใดที่คนในสังคมไทยปัจจุบันควรนำมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตประจำวัน

- ① การสร้างสรรค์งานศิลปกรรม
- ② การปฏิบัติตนอยู่ในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
- ③ การแต่งกาย
- ④ การประดิษฐ์ลายสือไทย

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกัน ในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด เลือกใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ (ลูกโลก แผนที่ กราฟ แผนที่ ภูมิ) ในการสืบค้นข้อมูล เพื่อวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพและสังคมของประเทศไทยและทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย (ส 5.1 ม.1/1)

27. ข้อมูลที่ได้จากการใช้แผนที่ภูมิประเทศคือข้อใด

- ① ความแรงของกระแสน้ำในมหาสมุทร
- ② ตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ บนพื้นผิวโลก
- ③ ความสูงต่ำของพื้นผิวโลก
- ④ ทิศทางลมที่สำคัญของประเทศ

ตัวชี้วัด อธิบายเส้นแบ่งเวลาและเปรียบเทียบวัน เวลาของประเทศไทยกับทวีปต่าง ๆ (ส 5.1 ม.1/2)

28. ถ้าหากจะเดินทางโดยเครื่องบินจากประเทศบราซิลไปมัลดีฟส์ในวันที่ 20 ธันวาคม โดยผ่านลงจอดที่ 180 องศา ข้อความใดกล่าวถึงเหตุการณ์ดังกล่าวได้ถูกต้องมากที่สุด
- ① จะเดินทางถึงมัลดีฟส์ในวันที่ 21 ธันวาคม
 - ② จะเดินทางถึงมัลดีฟส์ในวันที่ 20 ธันวาคม
 - ③ จะเดินทางถึงมัลดีฟส์ในวันที่ 19 ธันวาคม
 - ④ จะเดินทางถึงมัลดีฟส์ในวันที่ 22 ธันวาคม

ตัวชี้วัด วิเคราะห์เชื่อมโยงสาเหตุและแนวทางป้องกันภัยธรรมชาติและการระงับภัยที่เกิดขึ้นในประเทศไทยและทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และโอเชียเนีย (ส 5.1 ม.1/3)

29. แนวทางป้องกันและแก้ไขภัยธรรมชาติในข้อใดไม่สัมพันธ์กัน
- ① ภาวะโลกร้อน \longleftrightarrow รักษาความสมดุลของแก๊สเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศ
 - ② สึนามิ \longleftrightarrow ขณะอยู่ในเรือให้รับนำเรือเข้าชายฝั่งให้เร็วที่สุด
 - ③ เอลนีโญ \longleftrightarrow ใช้พลังงานทดแทนที่ไม่ก่อให้เกิดแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์
 - ④ แผ่นดินไหว \longleftrightarrow อยู่ให้ห่างจากเสาไฟฟ้าหรือสิ่งปลูกสร้างที่มีโครงสร้างไม่แข็งแรง

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรควัฒนธรรม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด สำรวจ และอธิบายทำเลที่ตั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมในทวีปเอเชีย ออสเตรเลียและโอเชียเนีย โดยใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย (ส 5.2 ม.1/3)

30. ข้อใดอธิบายทำเลที่ตั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจของทวีปออสเตรเลียและโอเชียเนียได้ถูกต้อง
- ① มุ่งเน้นการผลิตเพื่ออุปโภคและบริโภคภายในครัวเรือนเพียงอย่างเดียว
 - ② เศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรม การค้าและบริการมีการกระจายตัวอย่างหนาแน่นทั่วทั้งทวีป
 - ③ ทวีปมีลักษณะเป็นหมู่เกาะที่มีความอุดมสมบูรณ์ เศรษฐกิจหลักของทวีป คือ เกษตรกรรมและอุตสาหกรรม
 - ④ เศรษฐกิจหลักของทั่วทั้งทวีปคือการเพาะปลูก เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศไม่เหมาะสมกับการเลี้ยงสัตว์

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ปัจจัยทางกายภาพและสังคมที่มีผลต่อการเลื่อนไหลของความคิด เทคโนโลยี สินค้า และประชากรในทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย และ โอเชียเนีย (ส 5.2 ม.1/4)

31. ข้อใดสรุปปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการเลื่อนไหลของความคิด เทคโนโลยี สินค้า และประชากรในทวีปออสเตรเลียและโอเชียเนียได้ถูกต้องมากที่สุด

- ① การให้สิทธิและเสรีภาพของบุคคลอย่างเท่าเทียมกัน
- ② การมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์
- ③ การมีลักษณะภูมิประเทศใกล้ชายฝั่งที่มีการขนส่งสินค้า
- ④ การผสมผสานวัฒนธรรมดั้งเดิมเข้ากับวัฒนธรรมภายนอกที่เข้ามาใหม่อย่างไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน (ส 1.1 ม.2/2)

32. หลักธรรมในสังคหวัตถุ 4 เรื่องใดที่มีความหมายถึงการประพடுத்தตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น อันเป็นการสร้างเสริมให้มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

- ① อตถจริยา
- ② สมานัตตตา
- ③ เมตตามโนธรรม
- ④ เมตตากายกรรม

ตัวชี้วัด อภิปรายความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือกับการพัฒนาชุมชน และการจัดระเบียบสังคม (ส 1.1 ม.2/4)

33. เพราะเหตุใดพระพุทธศาสนาจึงมีความสำคัญในการจัดระเบียบสังคมให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

- ① เพราะเป็นศาสนาที่มีหลักคำสอนเหมาะสมสำหรับผู้นำประเทศ
- ② เพราะต้องอาศัยความร่วมมือจากพุทธศาสนิกชนอย่างเดียวนั้น
- ③ เพราะพระพุทธศาสนามีแนวทางที่เป็นหลักประพฤติปฏิบัติที่มีเป้าหมายให้ทุกคนในสังคมมีปกติสุข
- ④ เพราะพระพุทธศาสนากำหนดให้พุทธศาสนิกชนทุกคนต้องปฏิบัติตนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด วิเคราะห์พุทธประวัติหรือประวัติศาสดาของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด (ส 1.1 ม.2/5)

34. การกระทำในข้อใดที่สัมพันธ์กับแนวทางที่พระพุทธเจ้าทรงปฏิบัติจนนำไปสู่การตรัสรู้

- ① การมีเมตตากรุณาและอภัยแก่บุคคลที่สำนึกผิด
- ② การกระทำสิ่งใด ๆ ที่ไม่สุดโต่งหรือหย่อนยานจนเกินไป
- ③ การพิจารณาตรวจสอบว่าผู้ใดสามารถบรรลุธรรมได้โดยง่าย
- ④ การยึดมั่นถือมั่นในความนำยินดีทั้งปวง

ตัวชี้วัด อธิบายธรรมคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด เห็นคุณค่าและนำไปพัฒนา แก้ปัญหาของชุมชนและสังคม (ส 1.1 ม.2/8)

35. ข้อธรรมในหลักอริยสัจ 4 เรื่องใดที่มีความเหมาะสมสำหรับการนำไปปรับใช้เพื่อพัฒนาสังคม ให้มีความเจริญก้าวหน้าน้อยที่สุด

- ① มงคล 38
- ② กุศลธรรมบถ 10
- ③ ธรรมธรรม 6
- ④ ชั้น 5

ตัวชี้วัด เห็นคุณค่าของการพัฒนาจิตเพื่อการเรียนรู้และดำเนินชีวิตด้วยวิถีคิดแบบโยนิโสมนสิการ คือ วิถีคิดแบบอุบายปลุกเร้าคุณธรรม และวิถีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ (ส 1.1 ม.2/9)

36. นักเรียนได้วางแผนกับครอบครัวไว้ว่าจะไปเที่ยวสวนสนุกกันในวันอาทิตย์แต่นักเรียนต้องอ่านหนังสือเพื่อเตรียมสอบในวันจันทร์ จากเหตุการณ์ดังกล่าวการกระทำแบบใดจึงจะถือได้ว่าเป็นการคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ได้อย่างเหมาะสม

- ① ปล่อยวางความกังวลเรื่องสอบและไปเที่ยวกับครอบครัว
- ② ไปเที่ยวกับครอบครัวเพราะไม่ต้องการถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ไม่รักษาคำพูด
- ③ ศึกษาข้อมูลแผนผังเครื่องเล่นภายในสวนสนุกอย่างละเอียดรอบคอบ
- ④ มุ่งมั่นตั้งใจอ่านหนังสือสอบและไปเที่ยวกับครอบครัวเมื่อมีโอกาสที่เหมาะสม

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่าง ๆ ตามหลักศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด (ส 1.2 ม.2/1)

37. ข้อใดไม่ใช่สิ่งที่บุตรพึงปฏิบัติต่อบิดามารดาตามหลักทศเบื่องต้นในทศ 6

- ① เลี้ยงท่านตอบและทำบุญอุทิศให้เมื่อท่านล่วงลับไปแล้ว
- ② ห้ามปรามจากความชั่ว
- ③ ช่วยทำการงานของท่าน
- ④ ประพฤติตนให้เหมาะสมกับความเป็นทายาท

ตัวชี้วัด อธิบายคำสอนที่เกี่ยวข้องเนื่องกับวันสำคัญทางศาสนาและปฏิบัติตนได้ถูกต้อง (ส 1.2 ม.2/4)

38. ในวันเข้าพรรษา พุทธศาสนิกชนควรปฏิบัติอย่างไรจึงจะมีความเหมาะสมมากที่สุด

- ① ไม่ไปค้างคืนในที่ใดในช่วงฤดูฝนตลอดเวลา 3 เดือน
- ② ขอขมาลาโทษต่อพระภิกษุด้วยเครื่องบูชา
- ③ งดเว้นจากอบายมุขทั้งปวง ถือศีล พังกรรมเทศนา
- ④ ว่ากล่าวตักเตือนผู้น้อยเพื่อให้เกิดการปรับปรุงตนให้ดีขึ้น

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษา

ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด อธิบายและปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศ
(ส 2.1 ม.2/1)

39. ข้อใดกล่าวถึงการปฏิบัติตนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายอาญาอากรได้ถูกต้อง

- ① ผู้เยาว์แม้จะมีรายได้ตามที่กฎหมายกำหนดแต่ไม่จำเป็นต้องเสียภาษี
- ② ทูตหรือกงสุลของรัฐต่างประเทศต้องเสียภาษีในอัตราร้อยละ 37 ของเงินได้สุทธิ
- ③ บุคคลทุกประเภทที่มีเงินได้สุทธิกว่า 150,000 บาทต่อปี ต้องเสียภาษีตามอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้
- ④ บุคคลผู้เป็นเจ้าของหน้าที่ขององค์การสหประชาชาติได้รับสิทธิพิเศษในการผ่อนชำระภาษีได้

ตัวชี้วัด เห็นคุณค่าในการปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพ หน้าที่ในฐานะ
พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย (ส 2.1 ม.2/2)

40. ปัจจัยพื้นฐานในข้อใดที่ช่วยส่งเสริมให้สังคมและประเทศชาติสามารถพัฒนาไปได้อย่างมั่นคง

- ① การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย
- ② การอาศัยความร่วมมือจากองค์กรระหว่างประเทศ
- ③ การปฏิรูปสังคมและวัฒนธรรมให้เป็นแบบชาติตะวันตก
- ④ การบัญญัติกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ตัวชี้วัด วิเคราะห์บทบาท ความสำคัญและความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม (ส 2.1 ม.2/3)

41. ความสัมพันธ์ของแต่ละสถาบันในสถาบันทางสังคม สามารถเปรียบเทียบได้กับสำนวนไทยบทใด

- ① ปลูกเรือนตามใจผู้อยู่ ผูกอุตามใจผู้นอน
- ② คบคนให้ดูหน้า ชื้อผ้าให้ดูเนื้อ
- ③ รู้หลบเป็นปีก รู้หลีกเป็นหาง
- ④ น้ำพึ่งเรือ เสือพึ่งป่า

ตัวชี้วัด อธิบายความคล้ายคลึงและความแตกต่างของวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศ
ในภูมิภาคเอเชีย เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน (ส 2.1 ม.2/4)

42. ความโดดเด่นของวัฒนธรรมไทยเรื่องใดที่มีส่วนสำคัญในการช่วยลดปัญหาความขัดแย้ง
ที่อาจจะเกิดขึ้นกับประเทศต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน
- ① การดำเนินการแก่ผู้ที่ทำให้ผิดอย่างเข้มงวด
 - ② การให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจแบบพึ่งพาตนเอง
 - ③ การใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต
 - ④ การนิยมนงานรื่นเริงและการเลี้ยงสังสรรค์ในหมู่ชนชั้นสูง

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธาและธำรงรักษาไว้
ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด อธิบายกระบวนการในการตรากฎหมาย (ส 2.2 ม.2/1)

43. ขั้นตอนที่ดำเนินการต่อจากการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามกระบวนการในการตรากฎหมาย
คือขั้นตอนใด
- ① พระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยในร่างพระราชบัญญัติ
 - ② ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา
 - ③ เสนอร่างพระราชบัญญัติ
 - ④ บังคับใช้ในกฎหมาย

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนและการออม (ส 3.1 ม.2/1)

44. เทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการออมเงินของประชาชนอย่างไร

- ① ประชาชนเกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัยจากการใช้เทคโนโลยี ส่งผลให้การออมลดน้อยลง
- ② ประชาชนได้รับความสะดวกสบายจากเทคโนโลยีในด้านการบริการ ส่งผลให้เกิดการออมเพิ่มมากขึ้น
- ③ ประชาชนเกิดความรู้สึกว่าตนไม่ได้รับประโยชน์จากการใช้เทคโนโลยี ส่งผลให้การออมเกิดความคงที่
- ④ ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยี ส่งผลให้การออมเพิ่มสูงขึ้นและลดลงตามฐานะทางเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัด อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ (ส 3.1 ม.2/2)

45. ข้อใดไม่ใช่ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ

- ① เทคโนโลยี
- ② แรงงานฝีมือ
- ③ เครื่องจักร
- ④ ค่านิยมทางสังคม

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและ
ความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด อภิปรายระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ (ส 3.2 ม.2/1)

46. ผลเสียที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจด้วยระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมคือข้อใด

- ① เกิดความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้
- ② ใช้กลไกราคาจากภาครัฐบาลในการแก้ไขปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ
- ③ สินค้าในประเทศอาจขาดคุณภาพเพราะประชาชนขาดแรงจูงใจในการผลิต
- ④ เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนเศรษฐกิจของประเทศ

ตัวชี้วัด ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการพึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจ
ในภูมิภาคเอเชีย (ส 3.2 ม.2/2)

47. นโยบายการลดค่าเงินของประเทศ ส่งผลต่อการแข่งขันทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศอย่างไร

- ① เกิดการกระตุ้นในชาวต่างชาติเข้ามาลงทุนในประเทศ และเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขันระหว่างประเทศมากขึ้น
- ② ชาวต่างชาติเกิดความไม่เชื่อถือในระบบเศรษฐกิจของประเทศ ส่งผลให้มีการลงทุนที่น้อยลง
- ③ ราคาของสินค้าและบริการภายในประเทศมีราคาที่สูงขึ้นในสายตาชาวต่างชาติ และส่งผลเสียมากที่สุดต่อผู้ประกอบการรายย่อย
- ④ ชาวต่างชาติได้รับสิทธิลดภาษีสินค้าและบริการต่าง ๆ ในประเทศ ส่งผลให้เกิดการหมุนเวียนของเงินในปริมาณมาก

ตัวชี้วัด วิเคราะห์การกระจายของทรัพยากรในโลกที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (ส 3.2 ม.2/3)

48. การกระจายตัวของแรงงานทั้งที่มีฝีมือและไม่มีฝีมือ ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศอย่างไร

- ① เกิดการหมุนเวียนของค่าจ้างแรงงานระหว่างประเทศ
- ② รัฐบาลของแต่ละประเทศหันมาให้ความสำคัญกับการจัดการทรัพยากรมากขึ้น
- ③ ทุนสำรองระหว่างประเทศคงที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน
- ④ ค่าขนส่งสินค้าระหว่างประเทศปรับตัวสูงขึ้น

ตัวชี้วัด วิเคราะห์การแข่งขันทางการค้าในประเทศและต่างประเทศที่ส่งผลต่อคุณภาพสินค้า ปริมาณการผลิตและราคาสินค้า (ส 3.2 ม.2/4)

49. สาเหตุสำคัญข้อใดที่ส่งผลต่อคุณภาพสินค้า ปริมาณการผลิต และราคาสินค้าในการแข่งขันทางการค้าในต่างประเทศ

- ① การให้ความช่วยเหลือเยียวยาแก่ประเทศผู้ซื้อสินค้าที่ได้รับผลกระทบ
- ② การกำหนดมาตรฐานคุณภาพสินค้าของประเทศผู้ซื้อสินค้า
- ③ ความร่วมมือระหว่างประเทศผู้จำหน่ายกับประเทศผู้ซื้อสินค้า
- ④ นโยบายการส่งออกของประเทศผู้จำหน่ายสินค้า

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์

สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด ประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในลักษณะต่าง ๆ (ส 4.1 ม.2/1)

50. วิธีการประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานชั้นปฐมภูมิมีความแตกต่างกับวิธีการประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานชั้นทุติยภูมิหรือไม่ อย่างไร

- ① แตกต่าง เพราะหลักฐานชั้นทุติยภูมิมีความน่าเชื่อถือน้อยกว่าหลักฐานชั้นปฐมภูมิ
- ② ไม่แตกต่าง เพราะหลักฐานทั้งสองประเภทถูกสร้างขึ้นในช่วงเวลาเดียวกัน
- ③ แตกต่าง เพราะหลักฐานชั้นปฐมภูมิเป็นหลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษรจึงไม่ต้องใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์เหมือนกับหลักฐานชั้นทุติยภูมิ
- ④ ไม่แตกต่าง เพราะหลักฐานทั้งสองประเภทต้องใช้วิธีการประเมินหลักฐานทั้งภายนอกและภายใน เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่น่าเชื่อถือและได้รับการยอมรับมากที่สุด

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความจริงกับข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์
(ส 4.1 ม.2/2)

51. ข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์จะสามารถเปลี่ยนเป็นความจริงทางประวัติศาสตร์ได้ต้องขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์การวิเคราะห์ตามข้อใด
- ① ข้อคิดเห็นที่ถูกเสนอโดยนักประวัติศาสตร์และนักโบราณคดี
 - ② การวิเคราะห์ถึงเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่มีหลักฐานยืนยันตรงกัน
 - ③ ทักษะคดีที่มีต่องานที่น่าเสนอโดยปราศจากอคติ
 - ④ การวิเคราะห์เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์โดยยึดทฤษฎีใดทฤษฎีเดียว

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด อธิบายพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของภูมิภาคเอเชีย (ส 4.2 ม.2/1)

52. ปัญหาในข้อใดที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางการเมืองของประเทศอินเดีย
- ① เชื้อชาติและศาสนา
 - ② แนวคิดทางการเมือง
 - ③ ระบบวรรณะ
 - ④ การแทรกแซงจากชาติตะวันตก

ตัวชี้วัด ระบุความสำคัญของแหล่งอารยธรรมโบราณในภูมิภาคเอเชีย (ส 4.2 ม.2/2)

53. ข้อใดไม่ใช่อิทธิพลของอารยธรรมอินเดียที่มีผลต่อภูมิภาคเอเชียในปัจจุบัน
- ① วิทยาการด้านการแพทย์
 - ② การนับถือศาสนา
 - ③ การทำปฏิทินจันทรคติ
 - ④ ภาษาและตัวอักษร

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด วิเคราะห์พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรีในด้านต่าง ๆ (ส 4.3 ม.2/1)

54. เมื่อครั้งเกิดปัญหาการขาดแคลนอาหารในกรุงธนบุรี สมเด็จพระเจ้าตากสินทรงมีวิธีการแก้ไขปัญหาในระยะยาวด้วยวิธีการใด

- ① เรียกเก็บภาษีค่าภาคหลวงจากชาวต่างชาติเพิ่ม เพื่อนำเงินไปซื้อข้าว
- ② จัดซื้อที่ดินจากราษฎร และเกณฑ์กำลังไพร่พลในวังมาช่วยกันทำนา
- ③ แ่่งเรือสำเภาไปขายสินค้าที่จีนและนำเงินที่ได้ไปซื้อข้าว
- ④ เกณฑ์ไพร่พลและขุนนางมาช่วยกันทำนาปีละ 2 ครั้ง

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรอยุธยา (ส 4.3 ม.2/2)

55. การผสมผสานทางด้านเชื้อชาติของประชากรมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างไรต่อการสร้างความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรอยุธยา

- ① ชาวต่างชาติบางส่วนถูกดึงเข้าไปในระบบราชการ ส่งผลดีต่อการรับศิลปวิทยาการและประโยชน์ทางการค้า
- ② พระมหากษัตริย์ของอยุธยาต้องการให้ชาวตะวันตกเข้ามารับราชการในอาณาจักรเพื่อคานอำนาจกับขุนนางจีน
- ③ พระคลังสินค้ามีการจัดเก็บภาษีที่อยู่อาศัยของชาวต่างชาติในอัตราที่สูง ทำให้รัฐมีรายได้มาใช้ในการทำนุบำรุงบ้านเมือง
- ④ อาณาจักรอยุธยามีรายได้ที่เพิ่มขึ้นจำนวนมากจากการให้เช่าที่ดินเพื่อตั้งศาสนสถานของศาสนาต่าง ๆ

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกัน และกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา (ส 5.1 ม.2/2)

56. ลักษณะทางกายภาพของทวีปแอฟริกาส่งผลต่อลักษณะทางสังคมในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างไร

- ① ทวีปแอฟริกายังคงรักษารูปแบบสังคมแบบดั้งเดิมไว้ได้โดยไม่รับอิทธิพลจากชาติอื่น
- ② สังคมแบบดั้งเดิมของทวีปแอฟริกาได้สูญหายไปพร้อมกับการเข้ามาของชาติตะวันตก
- ③ ทวีปแอฟริกามีลักษณะทางสังคมที่แบ่งเป็น 2 ลักษณะคือสังคมแบบดั้งเดิมและสังคมแบบตะวันตก
- ④ การดำเนินชีวิตของคนในสังคมของทวีปแอฟริกาถูกควบคุมด้วยอำนาจของชาวพื้นเมืองเดิมทั้งหมด

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด วิเคราะห์การก่อเกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคม อันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและทางสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา (ส 5.2 ม.2/1)

57. ข้อใดเป็นสิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคมที่ส่งผลต่อการดำรงชีวิตของประชาชนในทวีปยุโรปทั้งหมด

- ① แหล่งผลิตไฟฟ้าจากพลังงานลมเมืองปาร์มเมอสตันนอร์ท เดอะเวิลด์
- ② ลอนดอนอาย สะพานมิลโด
- ③ ท่าอากาศยานนานาชาติอินชอน สนามกีฬาชิดนีย์โอลิมปิกพาร์ค
- ④ เกาะปาล์มจูเมอิราห์ สนามกีฬาเคอร์บัน

ตัวชี้วัด วิเคราะห์เหตุและผลกระทบทที่ประเทศไทยได้รับจากการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในทวีปยุโรปและแอฟริกา (ส 5.2 ม.2/4)

58. การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในทวีปแอฟริกาส่งผลกระทบในเชิงลบต่อประเทศไทยน้อยที่สุดคือข้อใด

- ① การส่งออกสินค้า
- ② การพังทลายของดิน
- ③ การเกิดโรคติดต่อ
- ④ ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด อธิบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือสู่ประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก (ส 1.1 ม.1/1) (ส 1.1 ม.2/1) (ส 1.1 ม.3/1)

59. ข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุดเกี่ยวกับการนับถือพระพุทธศาสนาของชาวตะวันตก

- ① ให้ความสนใจในพิธีกรรมมากกว่าสิ่งอื่น
- ② มีความสนใจในหลักธรรมคำสอนที่มีเหตุผลมีผลทางวิทยาศาสตร์
- ③ เคารพศรัทธาในปฏิปทาแนวปฏิบัติของพระสงฆ์
- ④ เชื่อในเรื่องของเครื่องรางของขลัง อิทธิปาฏิหาริย์พลังเหนือธรรมชาติ

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะที่ช่วยสร้างสรรค์อารยธรรม และความสงบสุขแก่โลก (ส 1.1 ม.3/2)

60. เพราะเหตุใดจึงกล่าวว่า พระพุทธศาสนามีส่วนช่วยสร้างสรรค์อารยธรรม

- ① พระพุทธศาสนาเป็นรากฐานในการสร้างศิลปวัฒนธรรมและเป็นแหล่งก่อให้เกิดอารยธรรมสำคัญของโลก
- ② ทุกอารยธรรมที่มีในโลกล้วนมีพื้นฐานพัฒนาการมาจากศิลปวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาทั้งสิ้น
- ③ พระพุทธศาสนามีส่วนสำคัญในการเผยแพร่อารยธรรมต่าง ๆ ไปทั่วโลก
- ④ วัฒนธรรมและอารยธรรมทางพระพุทธศาสนาต่างเป็นที่ยอมรับกันทั่วโลก

ตัวชี้วัด วิเคราะห์พุทธประวัติจากพระพุทธรูปปางต่าง ๆ หรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือ ตามที่กำหนด (ส 1.1 ม.3/4)

61. พระพุทธรูปในข้อใดมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

- ① ปางถวายเนตร ปางรำพึง ปางนาคปรก
- ② ปางห้ามสมุทร ปางอุ้มบาตร ปางไสยาสน์
- ③ ปางลีลา ปางมารวิชัย ปางป่าเลไลยก์
- ④ ปางปฐมเทศนา ปางไสยาสน์ ปางสมาธิ

ตัวชี้วัด วิเคราะห์และประพาดิตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด (ส 1.1 ม.3/5)

62. บุคคลใดชื่อว่าเป็นผู้นำข้อคิดจากชาดกเรื่องนั้นที่วิสาขมาใช้ในการดำเนินชีวิต

- ① จิราพรมีความยินดีพอใจกับสิ่งที่ตนมี
- ② ชัญชนาพูดจาไพเราะอ่อนหวานน่าฟังกับทุกคน
- ③ วินัยเลี้ยงดูช่วยเหลือคุณชายที่เคยดูแลตนเองมาก่อน
- ④ วิมลเชื่อฟังคำสอนและปฏิบัติตามคำสอนของพ่อแม่เสมอ

ตัวชี้วัด อธิบายสังฆคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ 4 หรือหลักธรรมของศาสนา ที่ตนนับถือตามที่กำหนด (ส 1.1 ม.3/6)

63. ตามหลักของพระพุทธศาสนา เราควรปฏิบัติต่อความทุกข์อย่างไร

- ① โทษตนเองที่เป็นเหตุแห่งความทุกข์
- ② ทำใจว่าเป็นผลของกรรมในอดีต
- ③ กำหนดรู้รับรู้ว่า เป็นความจริงของชีวิต
- ④ วางเฉยและปล่อยวางไม่สนใจเดี๋ยวก็หายไป

ตัวชี้วัด เห็นคุณค่าและวิเคราะห์การปฏิบัติตนตามหลักธรรมในการพัฒนาตนเพื่อเตรียมพร้อม
สำหรับการทำงาน และการมีครอบครัว (ส 1.1 ม.3/7)

64. ในงานแต่งงานรัชชัชยได้นิมนต์พระสงฆ์มาถวายภัตตาหารเช้า และแสดงธรรมให้โอวาท
รัชชัชยและเจ้าสาวรวมทั้งผู้ร่วมงานควรได้ฟังธรรมที่มีใจความสำคัญเรื่องใดที่เหมาะสมที่สุด
- ① อุบาสกธรรม 7 : หลักการที่ชาวพุทธควรปฏิบัติเพื่อเป็นคนดี
 - ② ฆราวาสธรรม 4 : หลักธรรมผู้ครองเรือน ความจริงใจ ข่มใจ อคทน และเสียสละ
 - ③ อริยสัจ 4 : หลักการเพื่อการแก้ปัญหาครอบครัว
 - ④ พรหมวิหาร 4 : หลักธรรมอันเป็นเครื่องประพฤติปฏิบัติเกื้อกูลกันและกัน

ตัวชี้วัด เห็นคุณค่าของการพัฒนาจิตเพื่อการเรียนรู้และดำเนินชีวิต ด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ
คือ วิธีคิดแบบอริยสัจ และวิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของ
ศาสนาที่ตนนับถือ (ส 1.1 ม.3/8)

65. ข้อใดเป็นขั้นตอนของมรรคในการแก้ปัญหาแบบอริยสัจในกรณีที่ถูกครูตำหนิเรื่องที่มาโรงเรียนสาย
- ① มาโรงเรียนสายเป็นประจำ
 - ② ตื่นสาย และจรรยาจรติดขัด
 - ③ เข้านอนเร็ว และออกจากบ้านเร็วขึ้น
 - ④ รถเสีย และเช็กสภาพรถ

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ความแตกต่างและยอมรับวิถีการดำเนินชีวิตของศาสนิกชนในศาสนาอื่น ๆ
(ส 1.1 ม.3/10)

66. การปฏิญาณตนว่า “ไม่มีพระเจ้าองค์ใดนอกจากอัลลอฮ์” มีความหมายว่าอย่างไร
- ① ชาวมุสลิมไม่ควรเชื่อถือศรัทธาสິงมงาย
 - ② ชาวมุสลิมไม่ควรนับถือสิ่งอื่นใดให้เสมอกับพระเจ้า
 - ③ ชาวมุสลิมไม่ควรเปลี่ยนไปนับถือศาสนาอื่นง่าย ๆ
 - ④ ชาวมุสลิมไม่ควรบั่นใจต่อสิ่งอื่นอันหลอกลวง

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา
หรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด วิเคราะห์หน้าที่และบทบาทของสาวก และปฏิบัติตนต่อสาวก ตามที่กำหนดได้ถูกต้อง
(ส 1.2 ม.3/1)

67. เพราะเหตุใดพระสงฆ์จึงได้ชื่อว่า “เป็นผู้สืบทอดพระพุทธศาสนา”

- ① เพราะเป็นผู้ผ่านการบวชที่ถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัย
- ② เพราะเป็นสถาบันหลักของพระพุทธศาสนาที่เป็นภิกษุบริษัท
- ③ เพราะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถด้านพระพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้ง
- ④ เพราะเป็นผู้ศึกษาและปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้าแล้วนำหลักธรรมมาสั่งสอนให้ผู้อื่นได้รู้ตามด้วย

ตัวชี้วัด ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่าง ๆ ตามหลักศาสนาตามที่กำหนด (ส 1.2 ม.1/3)
(ส 1.2 ม.2/1) (ส 1.2 ม.2/1) (ส 1.2 ม.3/2)

68. ตามหลักทศบ็องชวาในทศ 6 ครูมีความปรารถนาดีคอยแนะนำคอยพร่ำสอนศิลาปวทยาให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ให้แก่ศิลาสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ การทำหน้าที่ของครูสอดคล้องกับหลักธรรมข้อใด

- ① อธิบาท 4
- ② ไตรสิกขา 3
- ③ สังกหวัดถู 4
- ④ สาราณียธรรม 6

ตัวชี้วัด ปฏิบัติหน้าที่ของศาสนิกชนที่ดี (ส 1.2 ม.3/3)

69. นักเรียนจะสามารถปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีตามหลักพุทธปณิธานได้อย่างไร

- ① ตั้งใจศึกษาพระธรรม ปฏิบัติตามคำสอน ร่วมกันเผยแพร่และมีส่วนในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา
- ② ร่วมกันจัดสรรงบประมาณในการส่งเสริมสนับสนุนพระพุทธศาสนา
- ③ หมั่นสร้างถาวรวัตถุเพื่อเป็นสัญลักษณ์แห่งความมั่นคงของพระพุทธศาสนา
- ④ ร่วมจัดพิมพ์เผยแพร่พระพุทธศาสนาไปยังต่างประเทศให้กว้างขวางเป็นที่ยอมรับทั่วโลก

ตัวชี้วัด อธิบายความแตกต่างของศาสนพิธี พิธีกรรมตามแนวปฏิบัติของศาสนาอื่น ๆ เพื่อนำไปสู่การยอมรับ และความเข้าใจซึ่งกันและกัน (ส 1.2 ม.2/5)

70. จากความเชื่อของศาสนาคริสต์ที่ว่า “มนุษย์ทุกคนที่เกิดมาล้วนมีบาปติดตัวมาตั้งแต่เกิด” ส่งผลให้เกิดพิธีกรรมที่สำคัญข้อใด

- ① พิธีรับศีลศักดิ์สิทธิ์
- ② ศีลล้างบาปหรือศีลจุ่ม
- ③ ศีลสารภาพบาป
- ④ ศีลมหาสนิท

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษา ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด อธิบายและปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศ (ส 2.1 ม.1/1) (ส 2.1 ม.2/1)

71. การรับบุตรบุญธรรมจะสมบูรณ์มิได้เมื่อขาดความถูกต้องในเรื่องใดตามที่กฎหมายระบุไว้

- ① ผู้รับบุตรบุญธรรมต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปี
- ② ผู้รับบุตรบุญธรรมจะต้องมีอายุมากกว่าบุตรบุญธรรมอย่างน้อย 15 ปี
- ③ หากบุตรบุญธรรมเป็นผู้เยาว์ผู้รับบุตรบุญธรรมต้องได้รับความยินยอมจากบิดาและมารดาของบุตรบุญธรรมเท่านั้น มิฉะนั้นจะถือเป็นโมฆะ
- ④ หากทั้งผู้รับบุตรบุญธรรมและบุตรบุญธรรมมีคู่สมรสแล้วการรับบุตรบุญธรรมนั้นต้องได้รับความยินยอมจากคู่สมรสของทั้งสองฝ่าย

ตัวชี้วัด อธิบายความแตกต่างของการกระทำความผิดระหว่างคดีอาญาและคดีแพ่ง (ส 2.1 ม.3/1)

72. เพราะเหตุใดลักษณะของโทษที่ลงแก่ผู้กระทำความผิดทางอาญาและผู้กระทำความผิดทางแพ่ง จึงมีความแตกต่างกัน

- ① คดีแพ่งเป็นการกระทำผิดที่ก่อให้เกิดผลเสียหายมากกว่าคดีอาญา
- ② คดีอาญาเป็นการกระทำผิดที่ก่อให้เกิดผลเสียหายมากกว่าคดีแพ่ง
- ③ คดีแพ่งเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดผลเสียหายระหว่างรัฐต่อเอกชน ซึ่งไม่สามารถยอมความกันได้
- ④ คดีอาญาเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดผลเสียหายระหว่างเอกชนต่อเอกชน ซึ่งสามารถยอมความกันได้

ตัวชี้วัด อนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเลือกรับวัฒนธรรมสากลที่เหมาะสม (ส 2.1 ม.3/3)

73. การอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยเป็นสิ่งที่คนไทยทุกคนควรปฏิบัติอันเนื่องมาจากเหตุผลในข้อใด

- ① เป็นสิ่งที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
- ② เป็นการปฏิบัติที่ช่วยทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้คงอยู่สืบไป
- ③ เป็นสิ่งที่สะท้อนเอกลักษณ์ของคนไทยและก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นไทย
- ④ เป็นสิ่งที่สะท้อนการไม่ตกเป็นอาณานิคมของชาติตะวันตก

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด อธิบายระบอบการปกครองแบบต่าง ๆ ที่ใช้ในยุคปัจจุบัน (ส 2.2 ม.3/1)

74. ข้อใดกล่าวถึงข้อเสียของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้ถูกต้อง

- ① บุคคลที่มีความรู้ความสามารถไม่มีโอกาสในการบริหารบ้านเมือง
- ② เกิดความล่าช้าในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในเรื่องต่าง ๆ
- ③ อำนาจการตัดสินใจขึ้นอยู่กับบุคคลคนเดียวหรือกลุ่มบุคคลกลุ่มเดียว
- ④ การออกกฎหมายต่าง ๆ โดยไม่ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา

ตัวชี้วัด อธิบายกระบวนการในการตรากฎหมาย (ส 2.2 ม.2/1)

75. ในกรณีที่รัฐสภาพิจารณาไม่รับหลักการร่างพระราชบัญญัติในวาระที่ 1 คณะรัฐมนตรีสามารถขอให้รัฐสภาประชุมร่วมกันอีกครั้งหนึ่งเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้ในกรณีใด
- ① รัฐสภาที่ทำการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในครั้งก่อนมีไม่ครบองค์ประชุม
 - ② คณะรัฐมนตรีได้เคยแถลงนโยบายต่อรัฐสภาว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นจำเป็นต่อการบริหารราชการแผ่นดิน
 - ③ คณะกรรมาธิการสามัญมีมติให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นอีกครั้งหนึ่ง
 - ④ สมาชิกวุฒิสภาที่มีจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งให้การรับรองพระราชบัญญัตินั้นว่าไม่ขัดกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ เปรียบเทียบระบอบการปกครองของไทยกับประเทศอื่น ๆ ที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย (ส 2.2 ม.3/2)

76. ประมุขฝ่ายบริหารของประเทศไทยกับสหรัฐอเมริกามีที่มาที่แตกต่างกันอย่างไร
- ① ประมุขฝ่ายบริหารของประเทศไทยมีที่มาจาก การเลือกตั้งของประชาชน ส่วนประมุขฝ่ายบริหารของสหรัฐอเมริกามีที่มาจาก การเลือกตั้งโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 - ② ประมุขฝ่ายบริหารของประเทศไทยมีที่มาจาก การเลือกตั้งโดยรัฐสภา ส่วนประมุขฝ่ายบริหารของสหรัฐอเมริกามีที่มาจาก การเลือกโดยประมุขของรัฐ
 - ③ ประมุขฝ่ายบริหารของสหรัฐอเมริกามีที่มาจาก การเลือกตั้งของประชาชน ส่วนประมุขฝ่ายบริหารของประเทศไทยมีที่มาจาก การเลือกตั้งโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 - ④ ประมุขฝ่ายบริหารของสหรัฐอเมริกามีที่มาจาก การเลือกตั้งโดยสภาสูง ส่วนประมุขฝ่ายบริหารของประเทศไทยมีที่มาจาก การเลือกตั้งโดยรัฐสภา

ตัวชี้วัด วิเคราะห์รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันในมาตราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วม และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (ส 2.2 ม.3/3)

77. บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบอำนาจรัฐส่งผลได้อย่างไรต่อประเทศชาติมากที่สุด

- ① สามารถป้องกันและปราบปรามการทุจริตต่อหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้
- ② สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่สามารถดำรงอยู่นครบวาระตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ
- ③ ททรัพย์สินที่ได้จากการกระทำผิดเมื่อผ่านการดำเนินคดีตามกฎหมายแล้วก็จะตกเป็นของแผ่นดิน
- ④ ประชาชนทุกคนในประเทศมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้ออกจากตำแหน่งได้

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยและเสนอแนวทางแก้ไข (ส 2.2 ม.3/4)

78. ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของไทยข้อใดที่เป็นสาเหตุของการทุจริตต่อราษฎร์บังหลวงอันนำมาซึ่งความเสียหายต่อประเทศชาติ

- ① การมีอิสรภาพทางความคิดของประชาชนที่เกินขอบเขต
- ② การไม่กล้าแสดงความคิดเห็นของประชาชน
- ③ การยอมรับในระบบอาวุโสมากกว่าการมีความรู้ความสามารถของบุคคล
- ④ ระบบอุปถัมภ์

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ตัวชี้วัด อธิบายความหมายและความสำคัญของเศรษฐศาสตร์รวมทั้งกลไกราคาในระบบเศรษฐกิจ (ส 3.1 ม.1/1) (ส 3.1 ม.3/1)

79. กลไกราคามีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจอย่างไร

- ① เป็นการกำหนดให้ผู้ผลิตผลิตสินค้าออกมาให้พอดีกับความต้องการของผู้บริโภค
- ② เป็นตัวชี้วัดค่านิยมการบริโภคของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป
- ③ เป็นสิ่งที่สะท้อนภาพรวมของสถานะทางเศรษฐกิจของประเทศในขณะนั้น
- ④ เป็นสิ่งที่สะท้อนตัวกำหนดอุปทานในระบบเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัด อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการ (ส 3.1 ม.2/2)

80. นโยบายของประเทศเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการอย่างไร

- ① ผู้ผลิตต้องคำนึงถึงกำไรที่จะได้รับจากการผลิตสินค้า
- ② ผู้ผลิตเกิดการตระหนักถึงการผลิตสินค้าที่เป็นที่ต้องการของสังคมมากที่สุด
- ③ ผู้ผลิตต้องกำหนดเป้าหมายชนิดของสินค้าที่จะทำการผลิต
- ④ ผู้ผลิตได้รับการส่งเสริมในด้านการผลิตหรืออาจเป็นอุปสรรคต่อการผลิตในบางโอกาส

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับระบบสหกรณ์ (ส 3.1 ม.3/3)

81. หลักการสำคัญของสหกรณ์ที่ให้ความเอื้ออาทรต่อชุมชน เน้นการช่วยเหลือและพัฒนาชุมชน ให้เจริญก้าวหน้า สอดคล้องกับหลักการพื้นฐานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร

- ① ความพอประมาณ
- ② การมีคุณธรรม
- ③ การมีความรู้
- ④ การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและ
ความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด อธิบายบทบาทหน้าที่ของรัฐบาลในระบบเศรษฐกิจ (ส 3.2 ม.3/1)

82. บทบาทหน้าที่ของรัฐบาลในการเก็บภาษีมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศหลายประการ ยกเว้นข้อใด

- ① เป็นเครื่องมือในการควบคุมการบริโภคของประชาชน
- ② เป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับการบริหารงานของรัฐบาล
- ③ เป็นรายได้หลักที่สำคัญที่สุดของรัฐบาลที่จะนำมาบริหารประเทศให้มีความเจริญรุ่งเรือง
- ④ เป็นเครื่องมือในการกระจายรายได้ภายในประเทศ

ตัวชี้วัด อภิปรายบทบาทความสำคัญของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (ส 3.2 ม.3/3)

83. บทบาทสำคัญระหว่างสหภาพยุโรปและอาเซียนที่มีต่อประเทศสมาชิกมีความคล้ายคลึงกัน ในด้านใดน้อยที่สุด

- ① การเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต
- ② นโยบายการเก็บภาษีสินค้า
- ③ การสร้างอำนาจต่อรองทางด้านเศรษฐกิจ
- ④ สตักเงินที่ใช้ระหว่างประเทศสมาชิก

ตัวชี้วัด อภิปรายผลกระทบที่เกิดจากภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด (ส 3.2 ม.3/4)

84. ปัญหาทางสังคมที่เกิดขึ้นในภาวะเงินฝืดมีสาเหตุมาจากข้อใด

- ① ผู้ประกอบการลดการจ้างงานและปลดคนออก
- ② สถาบันการเงินได้รับผลกระทบจากภาวะหนี้เสีย
- ③ ประชาชนมีจำนวนเงินเท่าเดิมแต่ซื้อสินค้าได้น้อยลง
- ④ ผู้มีรายได้ประจำไม่สามารถเก็บเงินไว้กับตนเองได้

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ผลเสียจากการว่างงาน และแนวทางแก้ปัญหา (ส 3.2 ม.3/5)

85. การปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ สามารถช่วยแก้ปัญหาการว่างงานในประเทศได้อย่างไร

- ① รัฐบาลสามารถขายพันธบัตรได้มากขึ้น
- ② ประชาชนเกิดการฝากเงินในธนาคารเพิ่มขึ้น
- ③ ผู้ผลิตกู้ยืมเงินไปใช้ในการผลิตมากขึ้น
- ④ นักธุรกิจเกิดความมั่นใจในการลงทุนภายในประเทศ

ตัวชี้วัด วิเคราะห์สาเหตุและวิธีการกีดกันทางการค้าในการค้าระหว่างประเทศ (ส 3.2 ม.3/6)

86. เมื่ออุปสงค์ต่อสินค้าและบริการทั้งในและต่างประเทศลดตัวลง รัฐบาลจึงจำเป็นต้องใช้วิธีการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศเนื่องด้วยเหตุผลในข้อใด

- ① เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนหันมาใช้สินค้าที่ผลิตในประเทศแทนการใช้สินค้านำเข้าจากต่างประเทศ
- ② เพื่อกำหนดปริมาณวัตถุดิบที่นำเข้าเพื่อการผลิตสินค้าส่งออกไม่ให้เกินที่รัฐบาลกำหนดไว้
- ③ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถและคุณภาพของสินค้านำเข้าให้สามารถแข่งขันกับสินค้าภายในประเทศได้
- ④ เพื่อคุ้มครองผู้ผลิตภายนอกประเทศไม่ให้เกิดการเสียเปรียบด้านการแข่งขันกับสินค้าภายในประเทศ

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด วิเคราะห์เรื่องราวเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ได้อย่างมีเหตุผลตามวิธีการทางประวัติศาสตร์ (ส 4.1 ม.3/1)

87. การให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ที่น่าเชื่อถือผู้ศึกษาจำเป็นต้องวิเคราะห์ ตีความ และประเมินหลักฐานอย่างไรจึงจะถูกต้องเหมาะสม
- ① รวบรวมหลักฐานที่มีความหลากหลาย เพื่อให้เข้าถึงข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์
 - ② อธิบายข้อเท็จจริงอย่างเป็นเหตุเป็นผล มีความเป็นกลางและปราศจากอคติ
 - ③ สรุปสาเหตุและเหตุผลที่ทำให้เกิดเหตุการณ์นั้น ๆ โดยบอกที่มาของแหล่งข้อมูลอย่างถูกต้อง
 - ④ นำเสนอข้อเท็จจริงด้วยการตอบประเด็นคำถามที่ตั้งไว้ในประเด็นศึกษา

ตัวชี้วัด ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ ที่ตนสนใจ (ส 4.1 ม.3/2)

88. การศึกษาเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์หรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่ตนสนใจโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มีประโยชน์ต่องานที่ศึกษาอย่างไร
- ① เกิดการวิเคราะห์หลักฐานที่นำมาประกอบการศึกษาอย่างมีหลักเกณฑ์
 - ② ทำให้ผลงานมีเรื่องราวทางประวัติศาสตร์แทรกเสริมเข้าไป
 - ③ ผลงานเกิดคุณค่าในทางโบราณคดี มานุษยวิทยา และประวัติศาสตร์ประกอบกัน
 - ④ สะท้อนให้เห็นความต่อเนื่องของช่วงเวลาและความหลากหลายของหลักฐานที่นำมาประกอบ

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด อธิบายพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก โดยสังเขป (ส 4.2 ม.1/1) (ส 4.2 ม.2/1) (ส 4.2 ม.3/1)

89. ปัจจัยใดที่เกื้อหนุนให้ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์มีพัฒนาการทางเศรษฐกิจที่ก้าวหน้า

- ① การมีรูปแบบการเมืองการปกครองในระบบสังคมนิยมก่อนไปทางทุนนิยม
- ② การตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ไม่ประสบกับปัญหาภัยธรรมชาติ
- ③ ค่าจ้างแรงงานมีราคาถูกลง ทำให้ผลผลิตมีต้นทุนต่ำ
- ④ สภาพภูมิศาสตร์เหมาะสมกับการเพาะปลูกและมีความก้าวหน้าด้านอุตสาหกรรม

ตัวชี้วัด ระบุความสำคัญของแหล่งอารยธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก (ส 4.2 ม.1/2) (ส 4.2 ม.2/2)

90. เพราะเหตุใดการรักษาแหล่งอารยธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลกให้คงอยู่ตลอดไปจึงเป็นสิ่ง ที่ควรค่าแก่การปฏิบัติ

- ① เพื่อเป็นแหล่งมรดกการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของมนุษยชาติสืบไป
- ② เพื่อเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสร้างรายได้ให้กับประเทศ
- ③ เพื่อใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา
- ④ เพื่อให้ไม่ถูกถอดออกจากการเป็นแหล่งมรดกโลก

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและ
ธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด วิเคราะห์พัฒนาการของไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธยา รัตนโกสินทร์
ในด้านต่าง ๆ โดยสังเขป (ส 4.3 ม.1/2) (ส 4.3 ม.2/1) (ส 4.3 ม.3/1)

91. การปฏิรูปประเทศในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยใด
- ① เจ้านายและขุนนางที่ได้รับการศึกษาจากยุโรปกราบบังคมทูลขอให้เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย
 - ② รายจ่ายของประเทศเพิ่มมากขึ้น ท้องพระคลังมีรายได้อันไม่พอกับรายจ่าย
 - ③ การแสวงหาอาณานิคมของชาติตะวันตก
 - ④ เกิดกบฏ ร.ศ. 130

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัย
อยุธยา รัตนโกสินทร์ในด้านต่าง ๆ (ส 4.3 ม.1/3) (ส 4.3 ม.2/2) (ส 4.3 ม.3/2)

92. ข้อใดมิได้จัดเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของไทยสมัยรัตนโกสินทร์
- ① ที่ตั้งและสภาพทางภูมิศาสตร์
 - ② การไม่มีศึกสงครามตั้งแต่สถาปนาอาณาจักรจนถึงปัจจุบัน
 - ③ ความมั่นคงของสถาบันกษัตริย์
 - ④ การรับอารยธรรมจากอยุธยา และรัตนโกสินทร์

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยสมัยรัตนโกสินทร์ และอิทธิพลต่อการพัฒนาชาติไทย
(ส 4.3 ม.3/3)

93. โครงการต่าง ๆ อันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
ที่ทรงนำภูมิปัญญาไทยมาประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยี ก่อให้เกิดการพัฒนาชาติไทยอย่างไร
- ① ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้และเกิดการพัฒนาด้านต่าง ๆ อย่างยั่งยืน
 - ② ประเทศไทยได้รับยกย่องให้เป็นศูนย์กลางการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - ③ รัฐบาลเล็งเห็นถึงความสำคัญของแนวพระราชดำริ
 - ④ โบราณวัตถุและโบราณสถานได้รับการฟื้นฟูและดูแลให้อยู่ในสภาพที่ดี

ตัวชี้วัด วิเคราะห์บทบาทของไทยในสมัยประชาธิปไตย (ส 4.3 ม.3/4)

94. บทบาทของไทยในฐานะสมาชิกขององค์การการค้าโลกเป็นไปในลักษณะใด

- ① ส่งเสริมการค้าภายในภูมิภาคให้เป็นไปอย่างเสรี
- ② มุ่งสร้างเสริมบรรยากาศการค้าระหว่างภูมิภาคให้เป็นไปอย่างราบรื่น
- ③ อำนวยความสะดวกแก่ประเทศสมาชิกที่ต้องการกู้เงินเพื่อนำมาพัฒนาประเทศ
- ④ เจรจาต่อรองและขจัดข้อพิพาททางการค้าและการบริการระหว่างประเทศสมาชิก

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกัน
ในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป
และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวม วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะ
ทางกายภาพและสังคมของทวีปต่าง ๆ (ส 5.1 ม.1/1) (ส 5.1 ม.2/1) (ส 5.1 ม.3/1)

95. ถ้าต้องการศึกษาลักษณะภูมิประเทศของทวีปต่าง ๆ ควรจะเลือกใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ชนิดใด

- ① เข็มทิศ
- ② แผนที่
- ③ แอโรเวน
- ④ อะนิโมมิเตอร์

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปต่าง ๆ (ส 5.1 ม.2/2)
(ส 5.1 ม.3/2)

96. เพราะเหตุใดประเทศส่วนใหญ่ในทวีปอเมริกาใต้จึงอยู่ในสถานะประเทศกำลังพัฒนา

- ① ประเทศส่วนใหญ่ตั้งอยู่บนที่ราบสูงบราซิลที่ไม่มีทางออกสู่ทะเล
- ② แม่น้ำแอมะซอนเปลี่ยนทิศทางการเคลื่อนที่ส่งผลต่อความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติภายในทวีป
- ③ ประเทศส่วนใหญ่ในทวีปตั้งอยู่ในบริเวณเทือกเขาสูงที่ทุรกันดาร มีลุ่มแม่น้ำที่ปกคลุมด้วยป่าดิบกว้างใหญ่
- ④ ทวีปอเมริกาใต้ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ไม่มีแหล่งแร่ธรรมชาติและน้ำมันดิบที่จะสามารถนำรายได้มาพัฒนาประเทศต่าง ๆ ในทวีป

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรควัฒนธรรม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด วิเคราะห์การก่อเกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคม อันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและทางสังคมของทวีปต่าง ๆ (ส 5.2 ม.1/1) (ส 5.2 ม.2/1) (ส 5.2 ม.3/1)

97. โครงการอแพร์ของประเทศสหรัฐอเมริกาจัดเป็นโครงการที่ให้ประโยชน์แก่ผู้เข้าร่วมในด้านใด

- ① การเพิ่มศักยภาพการวิจัยทางการแพทย์และเทคโนโลยีชีวภาพ
- ② การแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรม
- ③ การมีจิตสำนึกร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
- ④ การปรับปรุงและพัฒนาเทคโนโลยีด้านวิทยาศาสตร์และดาราศาสตร์

ตัวชี้วัด ระบุแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทวีปต่าง ๆ (ส 5.2 ม.2/2)
(ส 5.2 ม.3/2)

98. อนุสัญญาบาเซลที่ประเทศต่าง ๆ ในทวีปอเมริกาได้ร่วมลงนามให้ความร่วมมือก่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของทวีปและโลกอย่างไร
- ① การลดปริมาณการปล่อยแก๊สเรือนกระจก
 - ② การแบ่งผลประโยชน์ที่ได้จากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยุติธรรม
 - ③ การลงโทษผู้ค้าและผู้ครอบครองสัตว์ป่าและพืชป่าที่ผิดระเบียบอนุสัญญา
 - ④ การควบคุมการเคลื่อนย้ายข้ามแดนของของเสียอันตรายและการกำจัดให้เกิดความปลอดภัยต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัด สำรวจ อภิปรายประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในทวีปต่าง ๆ (ส 5.2 ม.2/3)
(ส 5.2 ม.3/3)

99. ปัญหาอากาศเย็นรุนแรงในทวีปอเมริกาเหนือส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ในทวีปอย่างไร
- ① พายุหิมะมีความเร็วสูง และพัดพาบ้านเรือนประชาชนได้รับความเสียหาย
 - ② เกิดน้ำท่วมอย่างรุนแรง และทำลายพืชพรรณธรรมชาติได้รับความเสียหาย
 - ③ ดินเสื่อมคุณภาพขาดความอุดมสมบูรณ์ และป่าไม้มีการเจริญเติบโตช้า
 - ④ ทำให้มีการยกเลิกเที่ยวบินและพืชผลทางการเกษตรเสียหาย

ตัวชี้วัด วิเคราะห์เหตุผลและผลกระทบต่อนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในทวีปต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย (ส 5.2 ม.2/4) (ส 5.2 ม.3/4)

100. นโยบายการรักษาสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาประเทศในทวีปอเมริกาเหนือก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านการส่งออกสินค้าของประเทศไทยอย่างไร
- ① ต้นทุนการผลิตสินค้าของประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้น
 - ② ผู้ผลิตต้องจ้างแรงงานไร้ฝีมือเพิ่มมากขึ้น
 - ③ เกิดการลงทุนของผู้ประกอบการไทยในทวีปอเมริกาเหนือลดน้อยลง
 - ④ ผู้บริโภคให้ความนิยมสินค้าที่ผลิตในประเทศไทยลดน้อยลง

ส่วนที่ 2 : แบบเลือกคำตอบจาก 3 กลุ่มคำตอบที่สัมพันธ์กัน

จงพิจารณาเลือกคำตอบจาก 3 กลุ่มคำตอบที่สัมพันธ์กันแล้วตอบคำถามข้อ 101-108 ข้อละ 5 คะแนน

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด ระบุภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยสมัยอยุธยาและธนบุรี และอิทธิพลของภูมิปัญญา
ดังกล่าวต่อการพัฒนาชาติไทยในยุคต่อมา (ส 4.3 ม.2/3)

คำตอบกลุ่มที่ 1		คำตอบกลุ่มที่ 2		คำตอบกลุ่มที่ 3	
เลขที่คำตอบ	สมัย	เลขที่คำตอบ	จุดประสงค์	ตัวอักษรกำกับข้อ	อิทธิพล
1	สุโขทัย	1	ถ่ายทอดเรื่องราวในคราวที่พระมหากษัตริย์ไทยแต่งตั้งราชทูตไทยไปเจริญสัมพันธไมตรีกับจีน	A	ไทยนำวิธีการระบบเงินมาปรับใช้ในกองทัพให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
2	อยุธยา	2	พรรณนาถึงชีวิตของขุนนางและแรงงานชาวจีนที่เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารพระมหากษัตริย์ไทย	B	แสดงให้เห็นถึงการมีสัมพันธไมตรีที่ดีกับชาติอื่น ส่งผลต่อการรับศิลปวิทยาการต่าง ๆ จากจีนมาพัฒนาประเทศ
3	ธนบุรี	3	อธิบายยุทธวิธีการระบบเงินจากการพบเห็นด้วยตนเองของราชทูตไทยเมื่อครั้งแต่งเรือสำเภาไปค้าขายที่จีน	C	ชาวจีนในไทยสร้างรายได้จากการค้าขายให้กับรัฐจำนวนมาก
4	รัตนโกสินทร์	4	เพื่อใช้เป็นบทสรรเสริญพระเกียรติจักรพรรดิจีนที่มีพระมหากษัตริย์ไทยส่งราชทูตไทยที่ไปเจริญสัมพันธไมตรีกับจีน	D	การค้าของไทยขยายตัวมากขึ้น ส่งผลต่อความก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจของไทย

101. นิราศกวางตุ้งเป็นภูมิปัญญาไทยด้านวรรณกรรมที่แต่งขึ้นในสมัยใด มีจุดประสงค์ในการแต่งอย่างไร และมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการชาติไทยในยุคต่อมาอย่างไร

- ① 3 1 B
- ② 1 3 A
- ③ 2 2 C
- ④ 4 4 D

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกัน และกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวม วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปยุโรปและแอฟริกา (ส 5.1 ม.2/1)

คำตอบกลุ่มที่ 1		คำตอบกลุ่มที่ 2		คำตอบกลุ่มที่ 3	
เลขที่คำตอบ	เครื่องมือทางภูมิศาสตร์	เลขที่คำตอบ	วิธีการใช้เครื่องมืออย่างเหมาะสม	ตัวอักษรกำกับข้อ	ประโยชน์
1	แผนที่เฉพาะเรื่อง	1	สำรวจข้อมูลในระยะไกลโดยการบันทึกข้อมูลจากการแผ่รังสีพลังงานแม่เหล็กไฟฟ้า	A	สามารถค้นหาตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ บนพื้นโลกได้ และการนำร่องยานพาหนะ
2	ระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก	2	กำหนดพิกัดทางภูมิศาสตร์และทิศทางโดยใช้แรงดึงดูดระหว่างสนามแม่เหล็กขั้วโลกกับเข็มแม่เหล็ก	B	บอกความกดดันของอากาศเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วได้
3	รีโมตเซนซิง	3	นำระบบคอมพิวเตอร์มาช่วยในการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบและผสมผสานทั้งในลักษณะตัวหนังสือและรูปภาพ	C	สามารถตรวจจับวัตถุที่มีความเร็วเหนือเสียงและมีพลังงานมาก
4	ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์	4	ค้นหาตำแหน่งต่าง ๆ บนพื้นโลกโดยอาศัยการคำนวณจากสัญญาณนาฬิกาที่ส่งมาจากดาวเทียมที่โคจรรอบโลก	D	สามารถวัดความเร็วลมที่มีความรุนแรงสูงและอาจเปลี่ยนเป็นพายุลูกใหญ่

102. จีพีเอสมีความหมายถึงเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ชนิดใด วิธีการใดแสดงถึงการใช้เครื่องมือดังกล่าวอย่างเหมาะสม และมีประโยชน์อย่างไร

- ① 3 2 B
- ② 2 4 A
- ③ 4 1 C
- ④ 1 1 D

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการ
สร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและ
สิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด ส 5.2 ม.2/3
สำรวจ อภิปรายประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในทวีปยุโรปและแอฟริกา

คำตอบกลุ่มที่ 1		คำตอบกลุ่มที่ 2		คำตอบกลุ่มที่ 3	
เลขที่คำตอบ	ปัญหา	เลขที่คำตอบ	สาเหตุของปัญหา	ตัวอักษรกำกับข้อ	แนวทางแก้ไขปัญหา
1	ฝนกรด	1	อากาศแห้งแล้ง ทรัพยากรป่าไม้ถูกทำลาย	A	ไม่บุกรุกแนวป่า และจุดไฟเผาไรในการกำจัดวัชพืชหลังการเก็บเกี่ยว
2	น้ำเสีย	2	สภาพอากาศเกิดการแปรปรวนจากภาวะโลกร้อน	B	ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และให้เกิดประโยชน์สูงสุด
3	ไฟป่า	3	ธารน้ำแข็งเกิดการละลายในจำนวนที่มากอย่างฉับพลัน	C	ลดปริมาณการปล่อยแก๊สที่เป็นมลพิษขึ้นสู่อากาศ
4	ขยะและสิ่งปฏิกูล	4	การปล่อยแก๊สที่เป็นมลพิษจากการเผาไหม้เชื้อเพลิงและยานพาหนะ	D	บำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยออกสู่แหล่งน้ำ

103. ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญในยุโรปข้อใดที่มีผลทำให้สิ่งมีชีวิตในแหล่งน้ำถูกทำลายและทำให้อาคารบ้านเรือนได้รับความเสียหาย ปัญหาเกิดจากสาเหตุใด และควรแก้ไขอย่างไรจึงจะถูกต้องเหมาะสม

- ① 4 1 A
- ② 3 3 B
- ③ 2 2 D
- ④ 1 4 C

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนา
ที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม
เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด อภิปรายความสำคัญของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือกับปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงและการพัฒนาอย่างยั่งยืน (ส 1.1 ม.3/3)

คำตอบกลุ่มที่ 1		คำตอบกลุ่มที่ 2		คำตอบกลุ่มที่ 3	
เลขที่ คำตอบ	หลักธรรม	เลขที่ คำตอบ	วิธีการปฏิบัติ	ตัวอักษร กำกับข้อ	หลักความพอเพียง
1	กามโมลี	1	หลักสันโดษ พอใจหรือยินดีในสิ่งที่มี รู้จักประมาณตนเอง มีชีวิตเรียบง่าย	A	ขยันหมั่นเพียร รู้จักเก็บรักษาออม คบเพื่อนที่ดี สมาคมคนดี ใช้ชีวิต แต่พอดี
2	ภคอาทิยะ	2	หลักโภควิภาค 4 - แบ่ง 1 ส่วน เพื่อเลี้ยงตนและครอบครัว - แบ่ง 2 ส่วน เพื่อการลงทุนธุรกิจ - แบ่ง 1 ส่วน เพื่อใช้ยามจำเป็น	B	รู้จักใช้จ่ายทรัพย์สินเพื่อเลี้ยงตนเอง บำรุงเพื่อนฝูง ป้องกันอันตราย รู้จักเสียสละ
3	ทิฐฐัมมิกัตถะ	3	หลักบริหารทรัพย์สินเพื่อชีวิต โดยจัดสรรทรัพย์สินเพื่อ - อาหาร - เครื่องนุ่งห่ม - ที่อยู่อาศัย - ข้าราชการโรค	C	รู้จักแสวงหาทรัพย์สิน พิจารณาในการ ใช้จ่าย พัฒนาจิตใจให้มีปกติสุข
4	กายิกสุขุ	4	ดับทุกข์ที่เป็นความสุขทั้งกายและจิตใจ ไม่ยึดติดอยู่กับสุขนั้นจนเกิดทุกข์	D	มีเหตุผล ไม่ยึดติดกับสิ่งที่ก่อให้เกิด ทุกข์หรือความไม่สบายกายและ จิตใจ

104. เพชรอยากมีฐานะที่มั่นคง มีทรัพย์สินเงินทอง ฟั่งพาดตนเองได้ เพชรควรเลือกปฏิบัติตนตามหลักธรรมใด
มีวิธีการปฏิบัติอย่างไร หากมีทรัพย์มากมายเพชรจะจัดสรรทรัพย์สินในการใช้จ่ายอย่างไรให้สอดคล้องกับหลัก
ความพอเพียง

- ① 1 1 C
- ② 4 3 A
- ③ 3 1 B
- ④ 2 2 D

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษา ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด มีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน (ส 2.1 ม.3/2)

คำตอบกลุ่มที่ 1		คำตอบกลุ่มที่ 2		คำตอบกลุ่มที่ 3	
เลขที่คำตอบ	ความหมาย	เลขที่คำตอบ	ความสำคัญ	ตัวอักษรกำกับข้อ	การกระทำที่ละเมิดสิทธิมนุษยชน
1	บทบาทความเป็นมนุษย์ที่ได้รับการคุ้มครองตั้งแต่เกิดจนเสียชีวิต	1	ปกป้องประชาชนในประเทศให้สามารถดำรงเจตนารมณ์ของตนให้คงอยู่ตลอดไป	A	การขัดขวางเสรีภาพในการสื่อสารด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อการรักษาความมั่นคงของรัฐ
2	ความเสมอภาคในอำนาจอธิปไตยและสิทธิหน้าที่ของความเป็นมนุษย์	2	เกิดการประสานประโยชน์ระหว่างหน่วยงานสิทธิมนุษยชนทั้งในและนอกประเทศอย่างยุติธรรม	B	การใช้แรงงานบุคคลที่อายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์แต่ไม่ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์ทำงาน
3	ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลที่ได้รับการคุ้มครอง	3	เป็นแนวทางให้ประชาชนสามารถปฏิบัติตามหน้าที่ของตนได้อย่างถูกต้อง	C	การช่วยซื้อ รับจํานำทรัพย์ โดยรู้ว่าทรัพย์นั้นได้มาโดยการกระทำความผิด
4	สิทธิในการเป็นพลโลกที่มีหน้าที่ของการเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน	4	ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ได้รับการคุ้มครองจากรัฐอย่างเสมอภาคและยุติธรรม	D	การทำร้ายร่างกายผู้อื่นและบุคคลในครอบครัว

105. สิทธิมนุษยชนมีความหมายว่าอย่างไร สำคัญอย่างไร การกระทำใดถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

- ① 2 2 C
- ② 3 4 D
- ③ 4 3 B
- ④ 1 1 A

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษา ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีหรือนำไปสู่การเข้าใจผิดต่อกันทั้งในและต่างประเทศ และเสนอแนวคิดในการลดความขัดแย้ง (ส 2.1 ม.1/3) (ส 2.1 ม.2/4) (ส 2.1 ม.3/4)

คำตอบกลุ่มที่ 1		คำตอบกลุ่มที่ 2		คำตอบกลุ่มที่ 3	
เลขที่คำตอบ	สาเหตุของการเกิดปัญหาความขัดแย้ง	เลขที่คำตอบ	การลดความขัดแย้ง	ตัวอักษรกำกับข้อ	การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้แก้ปัญหา
1	ฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างที่ส่งผลต่อความคิดของบุคคล	1	เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงออกทางความคิดอย่างมีอิสระ	A	การเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศและหารือแนวทางแก้ปัญหาาร่วมกัน
2	อิสรภาพทางความคิดของประชาชนถูกจำกัดด้วยกฎหมาย	2	เลือกรับวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อความขัดแย้งให้น้อยที่สุด	B	คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม นำความรู้คู่คุณธรรมมาแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลและไม่สุดโต่งจนเกินไป
3	ได้รับอิทธิพลทางความคิดจากตะวันตกมากเกินไป	3	ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาสร้างความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง	C	การปล่อยวางปัญหาที่เกิดขึ้น และให้ทุกสิ่งดำเนินไปตามผลของการกระทำ
4	ขาดการประนีประนอม ความต้องการเอาชนะอีกฝ่าย	4	สร้างความเท่าเทียมด้านรายได้ให้กับประชาชนในสังคม	D	ไม่นำตนเองเข้าไปเกี่ยวข้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นและให้ฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการแก้ไขปัญหา

106. การมีความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่างกันเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งเนื่องมาจากสาเหตุใด การลดความขัดแย้งสามารถกระทำได้อย่างไร และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาได้อย่างไร

- ① 4 3 B
- ② 1 4 C
- ③ 2 1 A
- ④ 3 2 D

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ตัวชี้วัด มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
(ส 3.1 ม.3/2)

ชุมชนสุขใจเป็นชุมชนที่ชาวบ้านส่วนใหญ่มีรายได้หลักมาจากการทำอาชีพเกษตรกรรม และเลี้ยงสัตว์ควบคู่กันไป ชุมชนแห่งนี้ประสบกับสถานะสภาพภูมิอากาศที่ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาลบ่อยครั้ง ส่งผลให้ผลผลิตที่ได้มานั้นมีจำนวนที่น้อย อีกทั้งเกษตรกรมักใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีต่าง ๆ ในการทำการเกษตร จึงเป็นผลให้ชาวบ้านมีต้นทุนการผลิตที่สูง ในขณะที่ราคาของผลผลิตในแต่ละปีไม่คงที่ ดังนั้นชาวบ้านในชุมชนสุขใจจำนวนไม่น้อยต้องตกอยู่ในสถานะที่มีรายได้ต่ำ และมีหนี้สินที่เพิ่มขึ้น และเมื่อฤดูกาลเก็บเกี่ยวเสร็จสิ้น ชาวบ้านในชุมชนก็เกิดการว่างงาน ซึ่งเกษตรกรส่วนหนึ่งก็เลือกที่จะไปเป็นลูกจ้างในเมืองใหญ่

เมื่อปัญหาเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชาวบ้านในชุมชนมากขึ้น สมาชิกในชุมชนจึงจัดประชุมเพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นชาวบ้านในชุมชนสุขใจจึงมีความคิดเห็นที่ตรงกันว่าสามารถนำผลผลิตที่มีเกินความต้องการบริโภค เช่น ไข่เป็ด หรือไข่ไก่ นำมาสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและชุมชนได้ โดยจัดให้มีการรวมกลุ่มเพื่อนำไข่มาทำเป็นไข่เค็ม และนำสมุนไพรที่สามารถหาได้ง่ายในชุมชนมาเป็นส่วนผสมเพื่อสร้างความแปลกใหม่ให้กับผลิตภัณฑ์ และมีประโยชน์ต่อสุขภาพของผู้บริโภค อีกทั้งผลผลิตอื่น ๆ ที่ได้จากการทำเกษตรกรรม ไข่เค็มสมุนไพรของชุมชนสุขใจได้รับความนิยมจากผู้บริโภคจำนวนมาก เพราะมีประโยชน์ต่อสุขภาพรสชาติดี และราคายุติธรรม ชาวบ้านในชุมชนสุขใจจึงหันมาให้ความสนใจกับการพัฒนาตนเองและชุมชนอย่างจริงจัง เพื่อให้ชาวบ้านในชุมชนมีคุณภาพในการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นและชุมชนเกิดความเข้มแข็งตามไปด้วย

คำตอบกลุ่มที่ 1		คำตอบกลุ่มที่ 2		คำตอบกลุ่มที่ 3	
เลขที่คำตอบ	ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ	เลขที่คำตอบ	ประโยชน์	ตัวอักษรกำกับข้อ	แนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน
1	หนี้สินลดลงผลผลิตทางการเกษตรปรับตัวดีขึ้น	1	ชุมชนสามารถลดการบริโภคสินค้าที่ฟุ่มเฟือยและมีแหล่งเงินทุนเพิ่มมากขึ้น	A	การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคคลและชุมชน
2	เกิดภาวะเงินฝืดภายในชุมชน	2	ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาเศรษฐกิจภายนอกชุมชน เกิดการขยายของตลาด	B	ใช้หลักการเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมเพื่อให้เกิดการกระจายรายได้อย่างเท่าเทียมกัน
3	หนี้สินเพิ่มมากขึ้น รายได้น้อยลง	3	ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น ผู้คนไม่ต้องย้ายถิ่นไปทำงานในเมืองใหญ่ ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง	C	การปล่อยให้ชุมชนพึ่งพาตนเอง สลับกับการพึ่งพาเศรษฐกิจจากชุมชนภายนอก
4	รายได้เพิ่มขึ้น กระจายรายได้สู่ชุมชนได้อย่างเต็มที่	4	ปริมาณการค้าในชุมชนปรับตัวดีขึ้น ชาวบ้านในชุมชนสามารถประกอบอาชีพได้อย่างหลากหลาย	D	มุ่งสร้างเสริมหลักการภาวะดุลยภาพให้เกิดในชุมชน

107. การใช้สารเคมีในการทำการเกษตรของชาวบ้านชุมชนสุขใจส่งผลกระทบต่อชาวบ้านในด้านเศรษฐกิจอย่างไร การรวมกลุ่มของสมาชิกในชุมชนมีประโยชน์อย่างไรมากที่สุด และแนวทางใดที่จะช่วยให้ชาวบ้านในชุมชน และชุมชนเองสามารถพัฒนาต่อไปได้อย่างยั่งยืน

- ① 1 4 D
- ② 3 3 A
- ③ 2 2 B
- ④ 4 1 C

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด วิเคราะห์ผลของการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่ความร่วมมือ และความขัดแย้งในคริสต์ศตวรรษที่ 20 ตลอดจนความพยายามในการจัดปัญหาความขัดแย้ง (ส 4.2 ม.3/2)

คำตอบกลุ่มที่ 1		คำตอบกลุ่มที่ 2		คำตอบกลุ่มที่ 3	
เลขที่คำตอบ	สงคราม	เลขที่คำตอบ	ความเกี่ยวข้องของนโยบาย	ตัวอักษรกำกับข้อ	ผลดีต่อประชาคมโลก
1	สงครามมหาเอเชียบูรพา	1	เพื่อช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจแก่ประเทศต่าง ๆ ในยุโรปให้ฟื้นตัว	A	ประชาคมโลกปลอดภัยจากอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างรุนแรง
2	สงครามเย็น	2	เพื่อช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจแก่กลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์	B	เกิดการรวมกลุ่มขององค์กรต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือประเทศที่ได้รับผลกระทบจากสงคราม
3	สงครามโลกครั้งที่ 1	3	เป็นการให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนในการมีส่วนร่วมปกครองประเทศ และปรับโครงสร้างต่าง ๆ ให้เป็นประชาธิปไตยมากขึ้น	C	เกิดบรรยากาศของสันติภาพในทางการเมืองโลกและนำไปสู่การสิ้นสุดสภาวะสงคราม
4	สงครามโลกครั้งที่ 2	4	เป็นการลดกำลังอาวุธทางยุทธศาสตร์ระหว่างการทำสงครามและปลดอาวุธภายหลังสิ้นสุดสงคราม	D	ประเทศผู้ก่อสงครามต้องชดใช้ค่าปฏิกรรมสงครามให้กับประเทศที่ได้รับความเสียหาย

108. การที่โลกแบ่งออกเป็น 2 ค่ายอุดมการณ์ทางการเมืองส่งผลให้เกิดสงครามครั้งใด นโยบายกลาสนอส์-เปเรสตรอยกา มีความเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งดังกล่าวอย่างไร และส่งผลดีต่อประชาคมโลกอย่างไรมากที่สุด

- ① 3 1 D
- ② 2 2 A
- ③ 1 4 B
- ④ 2 3 C

ชุดที่ 2

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเตรียมสอบ O-NET กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ข้อ	เฉลย	เหตุผล
1	3	การออกบวชแท้จริงแล้วเป็นไปเพื่อการดำรงสืบทอดพระพุทธศาสนา และการกระทำผิดที่เคยได้กระทำมาไม่สามารถลบล้างได้ด้วย การออกบวช ทุกสิ่งอย่างย่อมเป็นไปตามผลของการกระทำทั้งสิ้น
2	2	เทวทูต 4 ได้แก่ คนแก่ คนเจ็บ คนตาย และสมณะ ซึ่งทั้งความแก่ ความเจ็บและความตายเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนต้องประสบ เป็นความผันแปร ไม่เที่ยงแท้ของชีวิต ดังนั้นการกระทำสิ่งใดต้องกระทำด้วยความไม่ประมาท ซึ่งจะเป็นเครื่องช่วยกำกับความประพฤติให้เป็นที่ไปในทางที่เหมาะสม ส่วนสมณะเป็นการแสดงให้เห็นถึงวิถีทางที่จะไม่ต้องประสบกับความแก่ ความเจ็บ และความตายอีก คือการประพฤติปฏิบัติที่นำไปสู่นิพพาน
3	1	อริยสัจ 4 เป็นหลักการสำคัญในการแก้ปัญหาชีวิต เป็นความจริงอันประเสริฐที่เป็นเหตุและผล การเข้าใจและเห็นคุณค่าในหลักอริยสัจ 4 จึงเป็นการนำหลักธรรมในอริยสัจ 4 มาปรับใช้เพื่อให้เกิดการพัฒนาชีวิตตนเองและครอบครัวได้
4	3	วิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม ช่วยให้เกิดการวิเคราะห์ข้อเท็จจริงอย่างลึกซึ้งเพื่อมองให้เห็นถึงคุณค่าหรือประโยชน์ของสิ่งนั้นว่ามีประโยชน์จริงหรือคิดในทางตรงข้ามว่าไม่จริงจริง ไม่มีประโยชน์จริง
5	4	การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คือ การพึงระลึกลำบากอยู่เสมอในสิ่งที่ควรกระทำ และพึงละเว้น สอดคล้องกับหลักอภัยมาตะ คือ การมีสติ ไม่ประมาท ระมัดระวังไม่ให้หลงไปในทางเสื่อม ช่วยให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างมีสติและเกิดความเจริญก้าวหน้า
6	2	การบำเพ็ญประโยชน์และบำรุงรักษาวัด ซึ่งเป็นศาสนสถานของพระพุทธศาสนา เป็นหน้าที่ของพุทธศาสนิกชนทุกคน ไม่มีการแบ่งแยกว่าบุคคลใดมีความเหมาะสมในการบำรุงรักษาพระพุทธศาสนามากกว่ากัน แต่เป็นหน้าที่ของพุทธศาสนิกชนทุกคนที่จะต้องปฏิบัติเพื่อธำรงรักษาพระพุทธศาสนาให้คงอยู่สืบไป
7	1	การไหว้พระรัตนตรัยเป็นการไหว้พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ มีวิธีการไหว้คือ ประนมมือไว้ระหว่างอก ยกมือพร้อมกับก้มศีรษะเล็กน้อย ให้นิ้วหัวแม่มือทั้งสองอยู่ระหว่างคิ้ว นิ้วชี้จรดหน้าผาก ทำเพียงครั้งเดียวแล้วลดมือลง

ข้อ	เฉลย	เหตุผล
8	2	การเผยแพร่ข้อมูลงานศึกษาวิจัยโดยอ้างอิงถึงแหล่งที่มาของข้อมูลไม่ถือเป็นการกระทำผิดตามที่ระบุไว้ในกฎหมายพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์แต่ถือเป็นการกระทำที่ทำให้เกียรติแก่เจ้าของผลงานที่ถูกต้องและเป็นสิ่งที่ควรกระทำ
9	4	วัฒนธรรมของแต่ละที่ล้วนมีความแตกต่างและหลากหลาย การแสวงหาจุดร่วมพร้อมกับการเข้าใจและเคารพในจุดต่างจะเป็นแนวทางสานสัมพันธ์ให้ยั่งยืนได้
10	3	การมีจิตสาธารณะ เป็นการตระหนักตัวตนที่จะทำสิ่งใดเพื่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม คือ การหลีกเลี่ยงการกระทำที่จะก่อให้เกิดผลเสียหายต่อส่วนรวม ดังนั้น จึงเท่ากับการมีความเคารพในสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นเช่นเดียวกัน
11	4	หน้าที่ของชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญไทย พ.ศ. 2550 ที่ทุกคนมีส่วนร่วมกัน คือ หน้าที่ป้องกันประเทศ รักษาผลประโยชน์ของชาติ และปฏิบัติตามกฎหมาย
12	1	องค์กรฝ่ายบริหารหรือคณะรัฐมนตรี ถ่วงดุลอำนาจนิติบัญญัติโดยการยุบสภา ซึ่งเป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์โดยคำแนะนำของนายกรัฐมนตรี อันเป็นผลให้ฝ่ายนิติบัญญัติสิ้นสุดวาระก่อนครบกำหนด
13	4	การศึกษาและทำความเข้าใจบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญจะช่วยให้เกิดการปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมมากที่สุดเพราะหากขาดการศึกษาทำความเข้าใจแล้วอาจเกิดการปฏิบัติที่สร้างความเดือดร้อนและเสียหายให้แก่ตนเอง และผู้อื่นได้
14	3	ผู้บริหารประเทศต้องเลือกนโยบายที่ทำให้เกิดค่าเสียโอกาสแก่ประเทศน้อยที่สุดและส่งผลดีต่อประชาชนที่อยู่ในประเทศ และต้องคำนึงถึงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้มีความสมดุลกัน
15	2	การบริโภคอย่างมีวิจารณญาณและคำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับเป็นการที่ผู้บริโภคเลือกบริโภคแต่สิ่งที่มีความจำเป็น ซึ่งตรงข้ามกับการบริโภคแบบเสพติดที่มีการบริโภคอย่างต่อเนื่องและบริโภคเป็นจำนวนมากและก่อให้เกิดการหมุนเวียนของเงินในระบบเศรษฐกิจอย่างแพร่สะพัด
16	1	การที่สังคมเห็นคุณค่าและความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงก็จะเกิดการพัฒนารายในสังคม โดยเริ่มจากคนในสังคมที่มีความแข็งแกร่งทั้งร่างกาย จิตใจ ปัญญา อารมณ์ นำไปสู่สังคมที่มีความสมานฉันท์ เอื้ออาทร และมีคุณธรรม
17	2	การทำหน้าที่เป็นผู้ให้กู้ยืมหลักทรัพย์แก่รัฐบาลและรัฐวิสาหกิจเป็นหน้าที่ของธนาคารแห่งประเทศไทยในฐานะที่เป็นธนาคาร ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยจัดเป็นสถาบันการเงินประเภทธนาคาร

ข้อ	เฉลย	เหตุผล
18	3	เมื่อสินค้าที่ใช้ประกอบกันชนิดหนึ่งราคาเพิ่มขึ้นย่อมส่งผลต่ออุปสงค์ของสินค้าอีกชนิดที่ใช้ประกอบกันลดลง
19	4	การที่ไม่มีกฎหมายคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ส่งผลให้ผู้ผลิตไม่ได้รับการปกป้องคุ้มครองสินค้าและบริการที่ตนสร้างสรรค์ เกิดการแสวงหาผลประโยชน์จากผลงานของผู้ผลิตโดยมิชอบ
20	2	การสามารถแยกแยะได้ว่าเหตุการณ์ใดเป็นเหตุการณ์จริงหรือเหตุการณ์เท็จ จำเป็นต้องใช้การประเมินหลักฐานเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่งในวิธีการทางประวัติศาสตร์เวลาเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอสำหรับการวิเคราะห์แยกแยะได้ว่าเหตุการณ์ใดเป็นเหตุการณ์จริงหรือเหตุการณ์เท็จ
21	3	การเทียบศักราชเป็นฮิจเราะห์ศักราชต้องคิดเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นแรก ต้องนำคริสต์ศักราชมาเทียบเป็นพุทธศักราชก่อน คริสต์ศักราชเริ่มภายหลังพุทธศักราช 543 ในกรณีที่ต้องการหาพุทธศักราชให้นำคริสต์ศักราชมาบวกกับ 543 ($1941 + 543 = 2484$) จะเท่ากับ พ.ศ. 2484 ขั้นที่สอง นำ พ.ศ. ที่ได้ คือ 2484 มาลบกับ 1122 เพราะฮิจเราะห์ศักราช เริ่มภายหลังพุทธศักราช 1122 ปี ($2484 - 1122 = 1362$) ดังนั้นกองทัพญี่ปุ่นบุกโจมตีฐานทัพเรือของสหรัฐอเมริกาที่อ่าวเพิร์ลจะตรงกับฮิจเราะห์ศักราช 1362
22	4	สมาคมอาเซียนก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2510 หลังสงครามเย็นสิ้นสุดลง ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต่างยอมรับความแตกต่างด้านอุดมการณ์ทางการเมืองและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข จึงหันมาร่วมมือกันเพื่อพัฒนาศักยภาพและความเข้มแข็งของภูมิภาค
23	4	การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของแหล่งอารยธรรมจะช่วยให้ผู้อื่นได้เกิดความรู้ความเข้าใจและเกิดสำนึกร่วมกันในการอนุรักษ์และดูแลเพื่อให้แหล่งอารยธรรมเป็นสถานที่เรียนรู้ทางวัฒนธรรมของชาติสืบไป
24	1	ที่ตั้งของอโยธยาตั้งอยู่ในทำเลที่ใกล้ทะเล ทั้งยังเป็นชุมทางของลำน้ำหลายสายทั้งเจ้าพระยา ลพบุรี ป่าสัก และลำน้ำน้อย จึงมีความสะดวกที่จะติดต่อควบคุมการค้าของรัฐภายในและกับรัฐภายนอก
25	3	ข้อความดังกล่าวปรากฏอยู่ในจารึกพ่อขุนรามคำแหง แสดงถึงการที่ผู้ปกครองสุโขทัยให้การสนับสนุนการค้าทั้งภายในและภายนอก อีกทั้งมีการยกเว้นการเก็บภาษีจังกอบ เป็นการเปิดโอกาสให้ราษฎรค้าขายได้โดยเสรี นโยบายการค้าเสรีนำความสำเร็จมาสู่สุโขทัยพอสมควรในช่วงเวลาที่สุโขทัยยังเรืองอำนาจและไม่มีรัฐคู่แข่ง

ข้อ	เฉลย	เหตุผล
26	2	สภาพสังคมในสมัยสุโขทัยให้ความสำคัญกับการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก สามารถเห็นได้จากการรับและเผยแพร่พระพุทธศาสนาไปยังแคว้นใกล้เคียง หรือการอุทิศไพร่ ข้าทาสให้แก่วัดเพื่อรับใช้พระภิกษุสงฆ์และการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ให้กับวัด
27	3	แผนที่ภูมิประเทศเป็นแผนที่ที่แสดงความสูงต่ำของพื้นผิวโลก โดยใช้เส้นชั้นความสูงบอกค่าความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง
28	1	ประเทศบราซิลตั้งอยู่ทางซีกโลกตะวันตก ประเทศมัลดีฟส์ตั้งอยู่ทางซีกโลกตะวันออก ถ้าหากเดินทางข้ามเส้นลองจิจูดที่ 180 องศาจากซีกโลกตะวันตกไปซีกโลกตะวันออกเวลาจะเพิ่มขึ้น 1 วัน ดังนั้นถ้าเดินทางจากประเทศบราซิลในวันที่ 20 ธันวาคม จะถึงประเทศมัลดีฟส์ในวันที่ 21 ธันวาคม
29	2	เมื่อเกิดสึนามิขณะอยู่ในเรือให้รีบนำเรือออกไปจากชายฝั่งให้เร็วที่สุด เพราะคลื่นในทะเลจะมีขนาดเล็กกว่าบริเวณชายฝั่ง
30	3	ในประเทศออสเตรเลียบริเวณพื้นที่แนวชายฝั่งด้านตะวันออกเฉียงใต้มีลักษณะภูมิประเทศที่เอื้ออำนวยต่อการตั้งถิ่นฐานและการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม คือมีพื้นที่ราบจำนวนมากเหมาะแก่การทำเกษตรกรรมและเลี้ยงสัตว์ มีแม่น้ำไหลผ่านอากาศอบอุ่นเกือบตลอดปี มีประชากรอาศัยอยู่จำนวนมากจึงเป็นศูนย์กลางกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมของทวีป
31	4	ประเทศในทวีปออสเตรเลียและโอเชียเนียมีลักษณะสังคมที่ต่างกัน คือ ประชากรในออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ส่วนใหญ่เป็นชาวอังกฤษ ดังนั้นจึงใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร นับถือศาสนาคริสต์ และมีวิถีชีวิตเหมือนคนอังกฤษ สำหรับประชากรในประเทศหมู่เกาะในมหาสมุทรแปซิฟิกส่วนใหญ่เป็นชาวพื้นเมืองเดิม ทำให้มีการใช้ภาษาถิ่นในการสื่อสารและเป็นภาษาราชการ บางประเทศใช้ภาษาราชการ 2 ภาษา คือ ภาษาอังกฤษและภาษาถิ่น การนับถือศาสนาคริสต์ได้รับอิทธิพลจากประเทศอังกฤษแต่มีลักษณะการผสมประ โยชนซึ่งกันและกัน จึงทำให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข
32	1	สังคหวัดถู 4 ประกอบด้วย 1. ทาน แปลว่า การให้ 2. ปิยวาจา แปลว่า มีวาจาอันเป็นที่รัก 3. อตถจริยา แปลว่า การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น 4. สมานัตตตา แปลว่า การวางตัวให้เหมาะสมกับภาวะของตน
33	3	ในทางพระพุทธศาสนาสังคมจะมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยดีงาม และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข คนในสังคมต้องประพฤติตามหลักเบญจศีลเบญจธรรมที่จะต้องปฏิบัติควบคู่กันไป

ข้อ	เฉลย	เหตุผล
34	2	เมื่อแรกที่ทรงบำเพ็ญเพียรเพื่อหาทางดับทุกข์นั้น ทรงบำเพ็ญทุกรกิริยาด้วยการ ทรมานตนเอง เป็นการปฏิบัติที่เคร่งครัดเกินไปในลักษณะสุดโต่ง และไม่อาจ นำไปสู่ความหลุดพ้นได้ ต่อมาพระพุทธองค์จึงทรงเห็นว่า การดำเนินทางสายกลาง เท่านั้นจึงเป็นหนทางสู่ความพ้นทุกข์ได้ ดังนั้นการดำเนินกิจกรรมใด ๆ ก็ตาม ไม่ควรทำอะไรที่ สุดโต่งหรือหย่อนยานจนเกินไป
35	4	ขั้น 5 มีความหมายถึงองค์ประกอบที่รวมกันเป็นชีวิต 5 ประการ ได้แก่ รูปขั้น เวทนาขั้น สัญญาขั้น สังขารขั้น และวิญญาณขั้น ซึ่งขั้น 5 คือ ทุกข์ เป็นธรรม ที่ควรรู้ในอริยสัจ 4 ดังนั้นจึงเหมาะสมสำหรับการนำไปปรับใช้เพื่อพัฒนาสังคมให้ มีความเจริญก้าวหน้าน้อยที่สุด
36	4	วิธีคิดแบบอรรถสัมพันธ คือ การคิดที่เป็นเหตุเป็นผลกันของหลักการและผลของ การกระทำนั้น ๆ ทำเพื่อใครหรืออะไรแล้วผลที่ตามมาของการกระทำนั้นคืออะไร เป็นประโยชน์หรือเป็นโทษอย่างไร ดังนั้นการมุ่งมั่นตั้งใจอ่านหนังสือสอบและไป เที่ยวกับครอบครัวเมื่อมีโอกาสที่เหมาะสมจึงเป็นการกระทำที่ตรงกับวิธีคิดแบบ อรรถสัมพันธ
37	2	บุตรที่ดีพึงปฏิบัติตนต่อบิดามารดาตามหลักทศเบื่องต้นในทศ 6 ดังนี้ 1. ท่านเลี้ยง เรามาแล้วเลี้ยงท่านตอบ 2. ช่วยทำกิจของท่าน 3. ดำรงวงศ์สกุล 4. ประพฤติตน ให้เหมาะสมกับความเป็นทายาท 5. เมื่อท่านล่วงลับไปแล้วทำบุญอุทิศให้ท่าน ส่วนการห้ามปรามจากความชั่วเป็นสิ่งที่บิดามารดาพึงปฏิบัติอนุเคราะห์ต่อบุตรธิดา
38	3	วันเข้าพรรษา คือ การที่พระภิกษุตั้งใจว่าจะอยู่ประจำที่วัดใดวัดหนึ่งไม่ไปค้างคืน ที่ใดในช่วงฤดูฝนตลอดเวลา 3 เดือน พุทธศาสนิกชนพึงทำบุญอุทิศบาตร พึงพระธรรมเทศนา นางวันจากอบายมุขทั้งปวง และนิยมนำเครื่องสักการบูชา พระภิกษุสามเณร และมีการหล่อเทียนพรรษาเพื่อให้พระภิกษุได้ใช้จุดบูชา พระประธานได้ตลอด 3 เดือน
39	3	ตามกฎหมายเกี่ยวกับภาษีได้ระบุไว้ว่าผู้ที่มีเงินได้สุทธิกว่า 150,000 บาทต่อปี ต้อง เสียภาษีโดยเงินได้สุทธิตำนวนมาจากเงินได้พึงประเมินหักด้วยค่าใช้จ่ายและค่า ลดหย่อน
40	1	พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย คือพลเมืองที่ดำเนินชีวิตในสังคมโดยยึดหลัก ประชาธิปไตยในการอยู่ร่วมกัน รู้จักเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น เคารพและ ปฏิบัติตนตามกฎหมายและกติกาที่ร่วมกันสร้าง มีความรับผิดชอบและทำ ประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาสังคมให้เป็นสังคม ประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

ข้อ	เฉลี่ย	เหตุผล
41	4	ความสัมพันธ์ของแต่ละสถาบันในสถาบันสังคมล้วนมีความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงถึงกัน มีหน้าที่ตอบสนองความต้องการและมีส่วนร่วมในการผลักดันให้สมาชิกในสังคม เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ และธำรงให้สังคมเจริญก้าวหน้า ดังนั้นจึงสามารถเปรียบเทียบกับสำนวนไทย คือ น้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่า ที่มีความหมายถึง การด้อยที่ด้อยอาศัย และ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
42	3	วัฒนธรรมไทยส่วนใหญ่จะมีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ดังจะเห็นได้จาก วิถีการดำเนินชีวิตที่มีความศรัทธาในการทำบุญให้ทาน ซึ่งแสดงถึงการนำ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต มีการเอื้อเพื่อ แบ่งปัน ตลอดจนความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุขและการประพฤติปฏิบัติตนให้ เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นอันจะช่วยลดความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นได้
43	1	เมื่อร่างพระราชบัญญัติผ่านการเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาแล้ว นายกรัฐมนตรีจะเป็นผู้นำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย เพื่อให้พระมหากษัตริย์ ทรงลงพระปรมาภิไธยเป็นการตราพระราชบัญญัติ จากนั้นจึงจะประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา และมีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายโดยสมบูรณ์
44	2	การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้อำนวยความสะดวกในการบริการฝากหรือ โอน เงินช่วยให้ประชาชนทั่วไปเกิดความรู้สึกว่าการลงทุนหรือการออมเป็นเรื่องง่าย จึงทำให้มีการลงทุนและการออมมากขึ้น
45	4	ค่านิยมทางสังคมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตสินค้าและบริการที่ไม่ใช่ปัจจัย ทางเศรษฐกิจ แต่จะเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการผลิต หรือเป็นอุปสรรคต่อการผลิต ได้ในบางโอกาส เช่น การที่คนในสังคมมีค่านิยมใช้สินค้าที่ผลิตในประเทศทำให้ สินค้าที่ผลิตในประเทศเป็นที่ต้องการมากขึ้นจึงทำให้เกิดการผลิตมากขึ้น
46	3	ระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมรัฐเป็นผู้ควบคุมดูแลด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และถือกรรมสิทธิ์ในปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ของประเทศ โดยประชาชนทุกคนจะ ได้รับสวัสดิการจากรัฐ โดยทั่วถึงและเท่าเทียมกัน
47	1	นโยบายการลดค่าเงินของประเทศทำให้ค่าเงินของประเทศตนมีค่าต่ำกว่าค่าเงิน ของต่างประเทศ จึงส่งผลให้มูลค่าของสินค้าและบริการต่าง ๆ ภายในประเทศมีราคา ที่ถูกลงในสายตาต่างชาติ เป็นการกระตุ้นให้ต่างประเทศมาซื้อสินค้าเข้ามาลงทุน ในประเทศ เกิดการหมุนเวียนของเงิน ทำให้ประเทศสามารถแข่งขันกับประเทศ อื่นได้มากขึ้น

ข้อ	เฉลย	เหตุผล
48	1	เมื่อประเทศหนึ่งต้องการแรงงานฝีมือมาช่วยพัฒนาประเทศของตนก็ต้องจ่ายค่าความคิดของแรงงานที่มีฝีมือให้กับต่างชาติ แต่บางประเทศก็ต้องพึ่งพาแรงงานไม่มีฝีมือจากประเทศอื่น เนื่องจากขาดแรงงานไม่มีฝีมือในประเทศของตน ส่งผลให้เกิดการหมุนเวียนของค่าจ้างแรงงานระหว่างประเทศ
49	2	การกำหนดมาตรฐานคุณภาพสินค้าของประเทศผู้ซื้อสินค้าส่งผลให้ประเทศผู้ส่งออกสินค้าต้องผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐานตามที่ผู้ซื้อสินค้ากำหนด ต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เพราะเมื่อมีการเปิดเสรีการค้าระหว่างประเทศ และมีการนำเข้าสินค้าในราคาถูกลงอาจส่งผลกระทบต่อราคาสินค้าในประเทศทำให้ผู้ผลิตในประเทศต้องลดปริมาณการผลิตลง
50	4	วิธีการประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานชั้นปฐมภูมิและชั้นทุติยภูมิไม่มีความแตกต่างกัน เพราะต้องใช้การประเมินหลักฐานทั้งภายนอก คือ ประเมินผู้บันทึกหลักฐานว่ามีภูมิหลังความเป็นมาอย่างไร มีความเป็นกลางเพียงใดในการบันทึกหลักฐานและการประเมินหลักฐานภายใน คือ ประเมินเนื้อหาของข้อมูลในหลักฐานนั้น ๆ ว่ามีความน่าเชื่อถือหรือไม่ ต้องตรวจสอบวิธีการนำเสนอผลงานของผู้เขียนว่าผลงานชิ้นนั้นมีการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์หรือไม่ โดยสามารถตรวจสอบความถูกต้องของผลงานนั้นกับหลักฐานอื่น ๆ ทั้งประเภทปฐมภูมิและทุติยภูมิ
51	2	ข้อคิดเห็นหรือการวิเคราะห์ถึงเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่มีหลักฐานยืนยันที่ตรงกัน สามารถนับเป็นความจริงทางประวัติศาสตร์ และในทางตรงกันข้าม ข้อคิดเห็นที่สับสนหรือการวิเคราะห์ของผู้บันทึกประวัติศาสตร์ซึ่งปรากฏอยู่ในหลักฐานประวัติศาสตร์ที่ไม่มีหลักฐานร่วมสมัยอื่น ๆ ยืนยันหรือสนับสนุนแนวคิดนั้น ๆ ยังไม่สามารถสรุปได้ว่าเป็นความจริงทางประวัติศาสตร์ แต่เป็นเพียงข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์เท่านั้น
52	1	ประชากรในอินเดียส่วนใหญ่นับถือศาสนาพราหมณ์-ฮินดู แต่มีชนกลุ่มน้อยที่นับถือศาสนาอื่น เช่น ชาวมุสลิม ชาวสิกข์ และผู้นับถือศาสนาคริสต์ ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้มักถูกต่อต้านจากพวกฮินดูจนนำไปสู่การใช้กำลังต่อสู้กระทั่งเกิดจลาจลและสงครามย่อย อีกทั้งอินเดียยังประสบกับปัญหาการก่อวินาศกรรมอยู่บ่อยครั้ง จึงเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาทางการเมืองในอินเดีย

ข้อ	เฉลย	เหตุผล
53	3	การทำปฏิทินจันทรคติเป็นศิลปวิทยาการที่ได้รับอิทธิพลมาจากอารยธรรมเมโสโปเตเมีย
54	4	ปัญหาการขาดแคลนอาหารในกรุงธนบุรี มีสาเหตุมาจากการที่ไม่มีเรือสินค้าต่างชาติมาค้าขาย และสูญเสียกำลังพลจำนวนมาก การล่มสลายของกรุงศรีอยุธยา สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงแก้ไขปัญหาในระยะยาวด้วยการเกณฑ์กำลังคนทั้งไพร่พล และขุนนางมาช่วยกันทำนาปีละ 2 ครั้ง และที่สำคัญคือ โปรดให้ขยายพื้นที่ทำนาในบริเวณชานพระนคร และให้ทางราชการออกโฉนดตราแดงให้แก่ราษฎร เพื่อเป็นหลักฐานกรรมสิทธิ์การครอบครองที่ดิน
55	1	ชาวต่างชาติที่เข้ามาในกรุงศรีอยุธยาบางส่วนถูกดึงเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของระบบราชการในฐานะผู้ชำนาญการเฉพาะการ เช่น การค้า เดินเรือ ล่าม เจ้าเมือง เจ้าท่า เกิดการรับศิลปวิทยาการและวัฒนธรรมที่นำมาพัฒนาความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรอยุธยา
56	3	ทวีปแอฟริกามีลักษณะทางสังคม 2 ลักษณะ ดังนี้ 1. สังคมแบบดั้งเดิม เป็นสังคมของชาวพื้นเมืองก่อนที่ชาวผิวขาวจะเข้ามา 2. สังคมแบบตะวันตก เป็นสังคมที่เปลี่ยนแปลงหลังจากที่ชาวตะวันตกเข้ามาแสวงหาอาณานิคมเป็นสังคมที่มีความเจริญทางเทคโนโลยี และมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี ลักษณะทางกายภาพที่ส่งผลให้ทวีปแอฟริกา มีลักษณะทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากในคริสต์ศตวรรษที่ 15 ชาวยุโรปสามารถขยายเส้นทางติดต่อทวีปยุโรปและทวีปเอเชียโดยการเดินเรืออ้อมแหลมกู๊ดโฮปทางตอนใต้ของทวีปแอฟริกาทำให้ภูมิภาคต่าง ๆ ของทวีปแอฟริกา มีความสำคัญมากขึ้น เพราะนักเดินทางของยุโรปอาศัยเมืองท่าของทวีปแอฟริกาเป็นจุดแวะพักเรือเพื่อเติมน้ำจืด เชื้อเพลิงและเสบียง ส่งผลให้ชาติยุโรปขยายอิทธิพลเข้ายึดแถบชายฝั่งของทวีปแอฟริกาตั้งเป็นเมืองท่าและทำการค้า ดังนั้นประชากรในสังคมของทวีปแอฟริกาจึงได้รับอิทธิพลจากการเข้าครอบครองของชาติตะวันตกและส่งผลให้มีลักษณะทางสังคมเป็น 2 ลักษณะ
57	2	สิ่งแวดล้อมใหม่ หมายถึง สิ่งที่อยู่รอบตัวที่มีการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือสร้างขึ้นใหม่ และมีผลต่อการดำรงชีวิตของคนในพื้นที่ สะพานมิลโลเป็นสะพานรถวิ่งที่มีความสูง อยู่ทางตอนใต้ของประเทศฝรั่งเศส สร้างขึ้นเพื่อข้ามหุบเขาดาร์น การสร้างสะพานมิลโลส่งผลให้การคมนาคมสะดวกมากขึ้นและประหยัดพลังงาน เชื้อเพลิง ลอนดอนอาย มีลักษณะคล้ายชิงช้าสวรรค์อยู่ในประเทศสหราชอาณาจักร ลอนดอนอายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มียอดนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศให้ความสนใจไปเยี่ยมชมจำนวนมาก

ข้อ	เฉลย	เหตุผล
58	2	การพังทลายของดิน ไม่ได้เป็นผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในทวีปแอฟริกาแต่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ในประเทศร่วมกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ คือ การพังทลายของดินมีปัจจัยที่ทำให้เกิด คือ การเกิดแผ่นดินไหวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แรงโน้มถ่วงของโลกที่เมื่อมีฝนตกหนักจนดินอิ่มตัวทำให้ดินที่อิ่มตัวด้วยน้ำจะเคลื่อนที่จากที่สูงลงสู่ที่ต่ำตามแรงดึงดูดของโลก ทำให้เกิดดินเลื่อนหรือถล่มลงมา รวมถึงมนุษย์ที่ใช้ดินในการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์เป็นอาหาร การถางป่าเพื่อใช้ทำการเกษตร ดินจะถูกกระแทกจากแสงแดด น้ำและลม โดยไม่มีสิ่งใดปกคลุม จะทำให้เกิดการกัดเซาะและพัดพาดินให้ถล่มลงมาได้มาก
59	2	เพราะชาวตะวันตกที่ไม่เชื่อในอำนาจพระเจ้าที่พิสูจน์ไม่ได้จึงหันมาสนใจหลักการทางพระพุทธศาสนาที่ไม่สอนให้เชื่อแต่เน้นการลงมือปฏิบัติให้เห็นผลด้วยตนเอง และหลักคำสอนที่เป็นเหตุผลยอมรับได้สามารถพิสูจน์ได้ด้วยเหตุผลทางวิทยาศาสตร์
60	1	เพราะความศรัทธาในพระพุทธศาสนาที่แสดงออกมาผ่านทางศิลปวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ เช่น สถาปัตยกรรม ประติมากรรม จิตรกรรม และวรรณกรรม กลายเป็นวัฒนธรรมสำคัญของโลกและถือเป็นวัฒนธรรมประเพณีที่น่าสนใจของโลก
61	4	เพราะปางปฐมเทศนาเป็นปางที่เกิดขึ้นวันอาสาฬหบูชา ปางไสยาสน์เป็นปางที่เกิดขึ้นในวันวิสาขบูชา และปางสมาธิ หรือที่เรียกอีกอย่างว่า ปางตรัสรู้ เป็นเหตุการณ์ในวันวิสาขบูชา ซึ่งล้วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สำคัญ
62	2	เพราะคติขี้คิดจากนั้นทิวาสลชาคนั้นเกี่ยวข้องกับการใช้คำพูดที่ไพเราะ อ่อนหวานน่าฟัง หลีกเลี่ยงการพูดจาที่ทุจริตส่อเสียด คำหยาบ เพื่อเจ้า เป็นต้น
63	3	เพราะกิจในอริยสัจ 4 กล่าวเกี่ยวกับทุกขไว้ว่า ทุกขคือ สิ่งที่ต้องกำหนดรู้ เพราะเป็นปรากฏการณ์ความจริงที่ต้องประสบ
64	2	เพราะหลักธรรม อริยสัจธรรมนั้นเป็นหลักธรรมสำหรับผู้ครองเรือน ซึ่งเจ้าบ่าวเจ้าสาวที่แต่งงานสร้างครอบครัวควรนำไปประพฤติปฏิบัติ
65	3	เพราะการเข้านอนเร็ว และการออกจากบ้านเร็วขึ้นเป็นวิธีการและแนวทางในการแก้ปัญหาการถูกรบกวนที่มาจากโรงเรียนสาย อันเป็นมรรค คือ ข้อปฏิบัติให้ถึงการดับทุกข์
66	2	เพราะอิสลามถือว่าในสากลจักรวาลทั้งหลายมีพระเจ้าที่เที่ยงแท้เพียงองค์เดียว การนับถือสิ่งอื่นเสมือนการตั้งภาคีเสมือนกับพระเจ้า

ข้อ	เฉลย	เหตุผล
67	4	เพราะพระสงฆ์คือ สาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อันหมายถึง ผู้ฟังตาม ปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้า แล้วสอนให้ผู้อื่นรู้ตามด้วยอันเป็นหน้าที่ของ พระสงฆ์ที่จะช่วยให้พระศาสนามั่นคงอยู่ได้นาน
68	3	เพราะสังคหวัตถุ 4 เป็นหลักการสงเคราะห์ อนุเคราะห์ซึ่งกันและกัน การที่ครูทำ หน้าที่ของครูตามหลักทศ 6 ก็มีความสอดคล้องกับสังคหวัตถุ
69	1	เพราะพุทธปรัชญาคือ ความตั้งพระทัยของพระพุทธเจ้าที่จะให้สาวกศึกษา หลักธรรม ปฏิบัติตามหลักธรรม มีส่วนช่วยในการเผยแพร่ศาสนา และปกป้อง ค้ำครองพระพุทธศาสนาเสียก่อน แล้วพระองค์จึงจะปรินิพพาน
70	2	เพราะศีลล้างบาป หรือศีลจุ่ม จะทำแก่ทารกแรกเกิดเพราะถือว่ามิบาปติดตัวมาแต่ บรรพบุรุษและเพื่อแสดงความศรัทธาในศาสนาคริสต์
71	3	การรับบุตรบุญธรรมจำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากทั้งบุตรบุญธรรมเอง บิดา มารดาของบุตรบุญธรรม (หากบุตรบุญธรรมเป็นผู้เยาว์) คู่สมรสของทั้งผู้รับ บุตรบุญธรรม และบุตรบุญธรรมซึ่งแม้บิดามารดาของบุตรบุญธรรมจะยินยอม แต่ หากบุตรบุญธรรมเอง ไม่ยินยอมการรับบุตรบุญธรรมนั้นก็ จะไม่มีความสมบูรณ์ได้
72	2	คดีอาญาเป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่าง ๆ ที่สัมพันธ์ระหว่างรัฐและเอกชน เป็นความผิดที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคม กล่าวคือแม่ผู้ได้รับความเสียหาย หรือเจ้าทุกข์นั้น ไม่เอาความ แต่รัฐมีหน้าที่ดำเนินการให้คดีถึงที่สุด เช่น การทำร้าย ร่างกายผู้อื่น การลักทรัพย์ ส่วนคดีแพ่ง คือ คดีที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลหรือเอกชนต่อเอกชนที่ไม่มีผลเสียหายต่อสังคมแต่อย่างใด
73	3	การอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยเป็นสิ่งที่คนไทยทุกคนควรปฏิบัติ เพราะ สิ่งเหล่านั้นสะท้อนถึงความรู้ความสามารถของคนในชาติที่มีการปฏิบัติสืบต่อกัน มา เป็นสิ่งที่ดีงาม และมีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์เพื่อให้คนในชาติเกิดความ ภาคภูมิใจ และร่วมกันรักษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้สืบต่อไป
74	2	การปกครองในระบอบประชาธิปไตยมีข้อเสียคือ เกิดความล่าช้าในการตัดสินใจ เรื่องต่าง ๆ เนื่องจากจะต้องผ่านความเห็นชอบของบุคคลต่าง ๆ ทำให้การแก้ไข ในเรื่องต่าง ๆ ต้องใช้ระยะเวลาาน
75	2	ถ้าหากคณะรัฐมนตรีได้เคยแถลงนโยบายต่อรัฐสภาว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นจำเป็น ต่อการบริหารราชการแผ่นดิน คณะรัฐมนตรีอาจขอให้รัฐสภาประชุมร่วมกันเพื่อมี มติอีกครั้งหนึ่งได้ ถ้าที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภามีมติไม่เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติ นั้นก็จะตกไป ตามกระบวนการในการตรากฎหมาย

ข้อ	เฉลย	เหตุผล
76	3	ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา ประมุขฝ่ายบริหารคือ นายกรัฐมนตรี มีที่มาจาก การเลือกตั้งโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกา มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบประธานาธิบดี ซึ่งมีที่มาจาก การเลือกตั้งของประชาชน โดยตรง
77	1	บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบอำนาจรัฐ ส่งผลดีต่อประเทศชาติในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตต่อหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยมีการตั้งหน่วยงานที่สำคัญในการตรวจสอบ เพื่อความโปร่งใสในการบริหารประเทศ เช่น ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
78	4	สังคมไทยเป็นระบบอุปถัมภ์ที่ผู้ใหญ่หรือผู้มีอำนาจมากกว่าจะดูแลผู้น้อยที่อยู่ในการควบคุมดูแลของตนและผู้น้อยก็จะต้องตอบแทนพระคุณของผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของไทย เนื่องจากจะเกิดการปกป้องเห็นแก่พวกพ้อง
79	1	กลไกราคา คือ ราคาของสินค้าและบริการซึ่งถูกกำหนดขึ้นโดยอุปสงค์และอุปทาน ดังนั้นจึงมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ คือ เป็นการกำหนดให้ผู้ผลิตสินค้าผลิตออกมาให้พอดีกับความต้องการของผู้บริโภค
80	4	นโยบายของประเทศเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมการผลิตหรือเป็นอุปสรรคต่อการผลิตในบางโอกาส เช่น นโยบายการลดอัตราดอกเบี้ยของรัฐบาลที่ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมการผลิต
81	2	เงื่อนไขคุณธรรมในหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงมีความหมายถึงการมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทนและพากเพียร รวมถึงการใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต
82	2	การเก็บภาษีของรัฐบาลเป็นไปเพื่อนำรายได้นั้นมาพัฒนาบริหารประเทศให้เจริญรุ่งเรือง ส่วนการสร้างค่าน้ำเชื่อถือให้กับการบริหารงานของรัฐบาลเป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับนโยบายต่าง ๆ ในการบริหารประเทศให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี เมื่อประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นรัฐบาลจะเกิดความชอบธรรมในการบริหารประเทศ แต่ต้องขึ้นอยู่กับ การไม่มีการทุจริตร่วมอยู่ด้วย การบริหารงานของรัฐบาลจึงจะเกิดการได้รับความเชื่อถือจากประชาชนตามมา
83	4	ประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรปมีการใช้สกุลเงินเดียวกัน คือ สกุลเงินยูโร แต่ประเทศสมาชิกของอาเซียนมีการใช้สกุลเงินที่แตกต่างกันออกไป

ข้อ	เฉลย	เหตุผล
84	1	ผลกระทบของการเกิดภาวะเงินฝืดที่มีผลทำให้รายได้ของประชาชนตกต่ำเนื่องจากเศรษฐกิจที่ถดถอย ประชาชนไม่มีกำลังซื้อเพียงพอ ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ผู้ประกอบการลดการจ้างงานและปลดคนออก ทำให้เกิดปัญหาทางสังคมต่าง ๆ ทั้งปัญหาอาชญากรรม ปัญหาสารเสพติด ปัญหาโสเภณี เป็นต้น
85	3	การปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้ยืมส่งผลให้ประชาชนฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์น้อยลง และนำเอาออกมาใช้สอยมากขึ้น ขณะเดียวกันเมื่อดอกเบี้ยเงินกู้ยืมลดลงก็จะทำให้ผู้ผลิตกู้เงินไปใช้ในการผลิตมากขึ้น ปริมาณการบริโภคและการผลิตที่สูงขึ้นก็จะก่อให้เกิดการจ้างงานที่ตามมา
86	1	เมื่ออุปสงค์ต่อสินค้าและบริการทั้งในและต่างประเทศลดตัวลง ซึ่งเป็นผลมาจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ประชาชนในทุกประเทศมีความสามารถในการซื้อลดลง การซื้อขายสินค้าและบริการต่าง ๆ จึงมีปริมาณน้อย รัฐบาลจึงใช้มาตรการกีดกันทางการค้า เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนหันมาใช้สินค้าที่ผลิตในประเทศแทนการใช้สินค้านำเข้าจากต่างประเทศ
87	2	การอธิบายข้อเท็จจริงอย่างเป็นเหตุเป็นผล มีความเป็นกลางและปราศจากอคติเป็นสิ่งที่ผู้ศึกษาต้องตระหนักถึงและให้ความสำคัญสำหรับขั้นตอนการวิเคราะห์ตีความและประเมินหลักฐานเป็นอย่างมาก เพราะถ้าหากผู้ศึกษาไม่มีความเป็นกลางในการศึกษาผลงาน และข้อสรุปที่จะได้ออกมาก็จะห่างไกลความเป็นจริงจากเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์เป็นอย่างมากและผลงานที่ได้ออกมาก็จะไม่น่าเชื่อถือและไม่ได้รับการยอมรับในทางประวัติศาสตร์
88	1	วิธีการทางประวัติศาสตร์ในขั้นตอนการวิเคราะห์ ตีความ และการประเมินหลักฐานเป็นการศึกษาโดยประเมินหลักฐานที่ได้มานั้นอย่างมีหลักเกณฑ์ ดังนั้นการศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ หรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ใด ๆ ก็ตามแต่สามารถนำวิธีการทางประวัติศาสตร์ไปปรับใช้ได้เหมาะสม เพื่อให้ผลงานที่ศึกษานั้นออกมาอย่างถูกต้อง มีความน่าเชื่อถือ และได้รับการยอมรับมากที่สุด
89	4	ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์มีพื้นที่ราบกว้างใหญ่เหมาะแก่การเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์จำนวนมาก ประกอบกับมีภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชผักและผลไม้ได้หลากหลายชนิด ซึ่งล้วนเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญ อีกทั้งยังมีความก้าวหน้าทางด้านอุตสาหกรรมหลายประเภท และมีรายได้จากการท่องเที่ยวจำนวนมาก ส่งผลให้มีรายได้เพียงพอต่อการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน รวมถึงการมีเศรษฐกิจที่ก้าวหน้าเป็นอย่างมาก

ข้อ	เฉลย	เหตุผล
90	1	แหล่งอารยธรรมในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความรู้ความสามารถของมนุษยชาติที่สามารถสร้างสรรค์ความเจริญด้านต่าง ๆ ขึ้นมา และเป็นประโยชน์ต่อกันในรุ่นปัจจุบัน ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรค่าแก่การยกย่องเชิดชู และร่วมกันอนุรักษ์เพื่อให้เป็นแหล่งมรดกสำหรับการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของมนุษยชาติสืบไป
91	3	ในช่วงเวลานั้นประเทศเพื่อนบ้านของไทยได้ตกเป็นอาณานิคมของชาติตะวันตก รัชกาลที่ 5 จึงทรงปฏิรูปบ้านเมืองให้มีความก้าวหน้า เพื่อไม่ให้ชาติตะวันตกดูถูกว่าไทยเป็นพวกไม่มีอารยธรรม แล้วถือเป็นข้ออ้างในการยึดครองไทย
92	2	ในสมัยที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงก่อร่างสร้างเมืองขึ้นใหม่ พระองค์ยังทรงต้องเผชิญกับการทำสงครามกับพม่าหลายครั้ง ที่สำคัญคือ สงครามเก้าทัพ แต่พระองค์และสมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาทสามารถเป็นผู้นำทัพขับไล่กองทัพพม่าออกจากดินแดนไทยไปได้
93	1	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชากร เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ในทางเศรษฐกิจและสังคมบนพื้นฐานของความเรียบง่าย อันนำไปสู่ความมั่นคงในชีวิต เช่น พระราชทานแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่าง ๆ เช่น การทำฝนหลวง โครงการแก่งลิ่งดิน การทำหญ้าแฝก
94	4	ประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลกใน พ.ศ. 2537 เพื่อเป็นเวทีสำหรับการเจรจาต่อรองและขจัดข้อพิพาททางการค้าและการบริการระหว่างประเทศสมาชิก
95	2	แผนที่ คือ เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ที่แสดงลักษณะของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏพื้นผิวโลกทั้งที่มีอยู่ตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยการย่อส่วนให้เล็กลงบนพื้นราบตามขนาดที่ต้องการ โดยแสดงเครื่องหมายและสัญลักษณ์ที่กำหนดขึ้น พร้อมทั้งแสดงค่าพิกัดทางภูมิศาสตร์ มาตราส่วน และเครื่องหมายบอกทิศทาง
96	3	พื้นที่ราบเพื่อการเพาะปลูกในทวีปอเมริกาใต้มีจำกัด ระบบชลประทานยังไม่ครอบคลุมทั่วทั้งทวีป อีกทั้งประเทศส่วนใหญ่ในทวีปตั้งอยู่ในบริเวณเทือกเขาสูงที่ทुरกันดาร ทำให้การพัฒนาและการให้ความช่วยเหลือเข้าไปถึงได้ยาก และตั้งอยู่ในลักษณะภูมิอากาศร้อนชื้นแถบศูนย์สูตรที่ปกคลุมด้วยป่าดิบกว้างใหญ่และมีชนพื้นเมืองที่มีวิถีการดำรงชีวิตแบบดั้งเดิมที่ไม่ได้ติดต่อกับโลกภายนอกอาศัยอยู่อีกด้วย

ข้อ	เฉลย	เหตุผล
97	2	โครงการออแพร์ หรือ Au Pair เป็นโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมที่เปิดโอกาสให้เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 18-26 ปี จากประเทศต่าง ๆ ทั่วไป มีโอกาสเดินทางไปหาประสบการณ์ในประเทศสหรัฐอเมริกา และเรียนรู้วัฒนธรรมของชาวอเมริกัน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างภูมิภาค และเกิดการเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรม
98	4	อนุสัญญาบาเซลเป็นอนุสัญญาที่ว่าด้วยการควบคุมเคลื่อนย้ายข้ามแดนของของเสียอันตรายและการกำจัด โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม
99	4	ปัญหาอากาศเข็นรุนแรงในทวีปอเมริกาเหนือมีสาเหตุมาจากปรากฏการณ์เอลนีโญ ทำให้มีอุณหภูมิลดลงถึง -45 องศาเซลเซียส และบางที่ลดลงถึงจุดเยือกแข็ง ส่งผลให้พื้นที่ทะเลทรายที่แห้งแล้งที่สุด ต้องเผชิญกับหิมะตกหนัก มีหิมะปกคลุมหนา และทำให้มีการต้องยกเลิกเที่ยวบินรวมถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นกับพืชผลทางการเกษตร
100	1	การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในทวีปอเมริกาเหนือส่งผลให้ประเทศต่าง ๆ ในอเมริกาเหนือต่างหันมาให้ความสำคัญกับปัญหาที่เกิดขึ้น และได้กำหนดนโยบายในการรักษาสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาประเทศขึ้นมา ส่งผลให้การส่งออกของไทยต้องเพิ่มต้นทุนในการผลิตเพื่อให้สินค้ามีมาตรฐาน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น
101	1	นิราศกวาดั่งเป็นนิราศที่แต่งขึ้นสมัยกรุงธนบุรี เป็นบันทึกของพระยามหาณภพ ซึ่งถ่ายทอดเรื่องราวในครั้งที่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงแต่งตั้งราชทูตไปเจริญสัมพันธไมตรีกับจีน เป็นวรรณคดีที่มีคุณค่าและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาชาติไทยในยุคต่อมา คือ เป็นนิราศที่ใช้จากต่างประเทศเรื่องแรกในวรรณคดีไทย และแสดงให้เห็นถึงการมีสัมพันธไมตรีที่ดีกับชาติอื่น ส่งผลต่อการรับศิลปวิทยาการต่าง ๆ จากจีนในช่วงเวลาต่อ ๆ มา เพื่อใช้ในการพัฒนาประเทศ
102	2	จีพีเอส หมายถึง ระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก (Global Positioning System : GPS) จีพีเอส สามารถใช้ค้นหาตำแหน่งต่าง ๆ บนพื้นโลก โดยอาศัยการคำนวณจากสัญญาณนำพิภพที่ส่งมาจากดาวเทียมที่โคจรรอบโลก มีประโยชน์ในการใช้ค้นหาตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ บนพื้นโลกได้ และสามารถนำร่องยานพาหนะจากตำแหน่งหนึ่งไปยังตำแหน่งหนึ่งได้ เช่น เครื่องบิน รถ เรือ

ข้อ	เฉลย	เหตุผล
103	4	<p>ปัญหาฝนกรดที่เกิดขึ้นในทวีปยุโรปเมื่อเกิดขึ้นจะส่งผลให้สารพิษจำพวกโลหะ ถูกปลดปล่อยลงสู่ดินและทำลายแบคทีเรียในดินที่จำเป็นต่อพืช เมื่อฝนกรดไหลลงสู่แม่น้ำและทะเลสาบจะพาสารอะลูมิเนียมจากดิน ซึ่งเป็นพิษต่อปลาไปด้วย ส่งผลให้สิ่งมีชีวิตในน้ำถูกทำลาย และกักกร่อนอาคารบ้านเรือนให้พังเสียหาย</p> <p>ปัญหาฝนกรดเกิดขึ้นเมื่อแก๊สซัลเฟอร์ไดออกไซด์จากการเผาไหม้เชื้อเพลิงจำพวก ถ่านหินและแก๊สไนโตรเจนออกไซด์จากยานพาหนะรวมตัวกับความชื้นในอากาศ เป็นกลุ่มควันที่เป็นกรดซัลฟิวริกและกรดไนตริก โดยสามารถแก้ไขได้ด้วยวิธีลดปริมาณการปล่อยแก๊สที่เป็นมลพิษขึ้นสู่อากาศ</p>
104	3	<p>หลักที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน เรียกว่า หัวใจเศรษฐกิจ ทำให้มีทรัพย์สินเงินทอง พึ่งตนเองได้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ</p> <p>วิธีการปฏิบัติเพื่อความเป็นเศรษฐกิจมีทรัพย์สินเงินทองต้องเริ่มด้วยการ ขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพ รู้จักเก็บออมทรัพย์ที่หามาได้ การคบคนดี และการรู้จักใช้ชีวิตอย่างพอเพียง</p> <p>หลักโลกวิภาค เป็นการจัดสรรการใช้จ่ายตามความจำเป็นเป็นส่วน ๆ ซึ่งสอดคล้องกับหลักพอเพียงเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเองเมื่อยามฉุกเฉิน</p>
105	3	<p>ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายว่า สิทธิมนุษยชนหมายถึง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลที่ได้รับการรับรองหรือคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือตามกฎหมายไทย หรือตามสนธิสัญญาที่ประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม สิทธิมนุษยชนมีความสำคัญ คือ เป็นแนวทางให้ประชาชนสามารถปฏิบัติตามหน้าที่ของตนได้อย่างถูกต้อง และไม่ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น โดยในบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่เกี่ยวกับเรื่อง สิทธิมนุษยชนได้กล่าวไว้ในหมวดสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลในหัวข้อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายไว้ว่า ประชาชนทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย การทรมานทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ ดังนั้นแม้ว่าการทำร้ายร่างกายจะกระทำต่อบุคคลใดก็ตามก็ถือเป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนทั้งสิ้น</p>

ข้อ	เฉลย	เหตุผล
106	1	<p>การมีความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่างกันเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง เนื่องจากขาดความประนีประนอม และความต้องการเอาชนะอีกฝ่าย ขาดการยอมรับในเหตุผลและความคิดเห็นของผู้อื่น ขาดความเคารพความคิดเห็นของคนกลุ่มน้อย การลดความขัดแย้งสามารถกระทำได้โดยใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และสร้างความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วย แนวทางสันติวิธี ซึ่งจะทำให้การแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย และสามารถนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการแก้ปัญหาได้ คือการแก้ปัญหาย่างมีเหตุผล โดยใช้ความรู้คู่คุณธรรม ไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา คือ การไม่แก้ปัญหาวัยวิธีการที่สุดโต่ง จนเกินไป และคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง</p>
107	2	<p>การใช้สารเคมีในการทำการเกษตรของชาวบ้านชุมชนสุขใจทำให้ชาวบ้านมีหนี้สินเพิ่มขึ้นเพราะสารเคมีมีราคาแพง อีกทั้งผลผลิตในแต่ละปีมีราคาไม่คงที่ ทำให้เกิดปัญหาเช่นนี้วนเวียนอยู่อย่างเสมอ การรวมกลุ่มของสมาชิกในชุมชนมีประโยชน์คือ ชาวบ้านจะมีรายได้เพิ่มขึ้นจากผลผลิตที่หาได้จากในชุมชน และชาวบ้านที่เกิดการว่างงานหลังจากฤดูเก็บเกี่ยวเสร็จสิ้นก็ไม่ต้องไปทำงานในเมืองใหญ่และหันมารวมกลุ่มกับชาวบ้านในชุมชนทำผลิตภัณฑ์จากไข่เค็มขายมีรายได้เพิ่มเติม อีกทั้งเป็นการสร้างความสามัคคีให้กับคนในชุมชนอีกด้วย และแนวทางที่จะสามารถช่วยให้ชาวบ้านในชุมชนและชุมชนเองสามารถพัฒนาต่อไปได้อย่างยั่งยืน คือ แนวคิดตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่นำมาประยุกต์ใช้พัฒนาบุคคลและชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน</p>
108	4	<p>การที่โลกแบ่งเป็น 2 ค่ายอุดมการณ์ทางการเมืองส่งผลให้เกิดสงครามที่เรียกว่า สงครามเย็น คือ ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มประเทศเสรีนิยมที่นำโดยสหรัฐอเมริกา กับฝ่ายสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ โดยมีสหภาพโซเวียตเป็นผู้นำของกลุ่ม นโยบายกลาสนอสต์-เปเรสตรอยกา เป็นนโยบายของประธานาธิบดีมีคาอิล กอร์บาชอฟ แห่งสหภาพโซเวียตเพื่อปฏิรูปประเทศให้มีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น ด้วยการให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนให้มีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ และนำไปสู่การเจรจาระหว่างสหรัฐอเมริกากับสหภาพโซเวียต เพื่อสิ้นสุดสงครามเย็น ซึ่งส่งผลดีต่อประชาคมโลก คือ เกิดบรรยากาศของสันติภาพในทางการเมือง และนำไปสู่การสิ้นสุดสภาวะสงคราม</p>